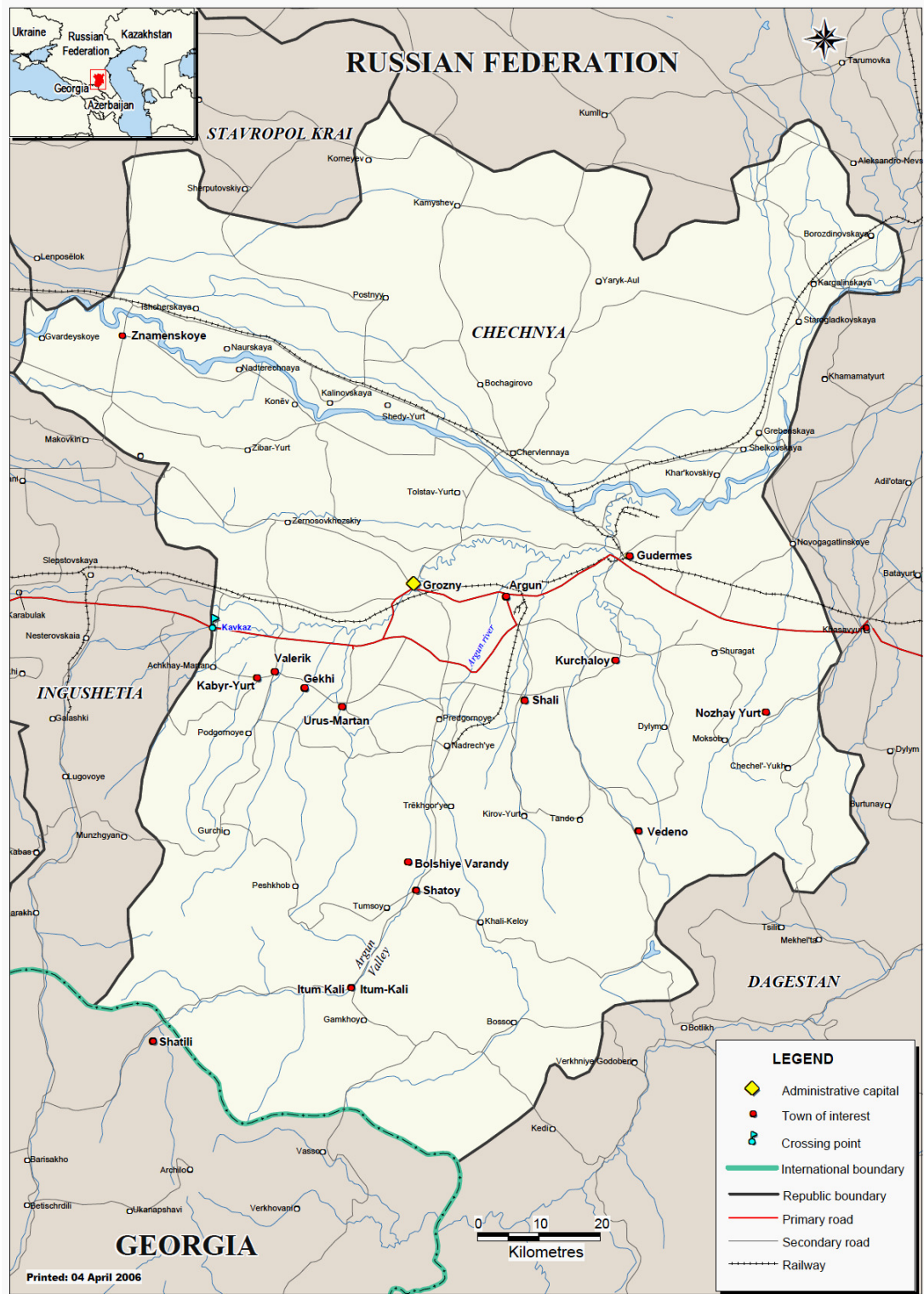

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	254
Land:	Rusland
Kilde:	Dansk Flygtningehjælp
Titel:	Landeprofil: Tjetjenien
Udgivet:	1. september 2011
Optaget på baggrundsmaterialet:	16. september 2011

TJETJENIEN

September 2011

Dansk Flygtningehjælp er en privat, humanitær organisation, der arbejder med flygtninge og fordrevne i mere end tredive lande samt med rådgivning af asylansøgere i Danmark.

Dansk Flygtningehjælps landeprofiler er et uddrag af aktuelle, asylrelevante baggrundsoplysninger om et enkelt land. Landeprofilerne er baseret på oplysninger indsamlet af andre aktører og er således ikke et udtryk for Dansk Flygtningehjælps egne oplysninger eller holdninger.

1.	1. GENERELLE OPLYSNINGER OM GEOGRAFISKE OG DEMOGRAFISKE FORHOLD	3
2.	HISTORISK UDVIKLING I HOVEDTRÆK	3
3.	SIKKERHEDS- OG MENNESKERETTIGHEDSSITUATIONEN	7
3.1.	MYNDIGHEDSBESKYTTELSE	9
3.1.1.	<i>Straffrihed</i>	10
3.2.	RETSVÆSENEN	10
3.2.1.	<i>Retsforfølgelse af oprørere</i>	12
3.2.2.	<i>Amnesti til oprørere</i>	13
3.3.	OMBUDSMANDEN	13
3.4.	FORSVINDINGER, TORTUR OG UDENRETSLIGE HENRETTELSER	14
3.5.	HEMMELIGE FÆNGSLER	16
3.6.	LØSLADELSE MOD BESTIKKELSE	16
3.7.	EFTERLYSNINGSLISTER	17
3.8.	YTRINGSFRIHED	18
3.9.	RELIGIONSFRIHED	18
4.	SÆRLIGT UDSATTE GRUPPER	19
4.1.	OPRØRERE	19
4.1.1.	<i>Nutidens oprørere (modstandere af Kadyrov)</i>	19
4.1.2.	<i>Oprørere der var aktive i begyndelsen af den 2. tjetjenske krig</i>	21
4.1.3.	<i>Oprørere der var aktive i den 1. tjetjenske krig</i>	22
4.1.4.	<i>Tidligere oprørere der vender hjem efter udlandsophold</i>	22
4.2.	PERSONER DER HAR HJULPET ELLER MISTÆNKES FOR AT HAVE HJULPET OPRØRERNE	22
4.2.1.	<i>Personer der har hjulpet oprørerne under den tidlige fase af den 2. tjetjenske krig</i>	23
4.2.2.	<i>Personer der har hjulpet oprørerne under den 1. tjetjenske krig</i>	24
4.3.	FAMILIEMEDLEMMER TIL OPRØRERE (KOLLEKTIV AFSTRAFFELSE)	24
4.3.1.	<i>Ildspåsættelse</i>	26
4.3.2.	<i>Familiemedlemmer til tidligere oprørere</i>	26
4.4.	KVINDER	27
4.5.	TIDLIGERE POLITIMÆND	30
4.6.	MENNESKERETTIGHEDSFORKÆMPERE	30
4.7.	PERSONER DER HAR ANLAGT SAG VED DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOL	32
4.8.	BLODHÆVN	34
4.9.	PERSONER DER VENDER HJEM TIL TJETJENIEN (RETURNEES)	35
5.	INTERNT FLUGTALTERNATIV	35
6.	DUBLIN-FORORDNINGEN	36
7.	DANSK ASYLPRAKSIS	37
7.1.	FAMILIE TIL (FORMODEDE) OPRØRERE	38
7.2.	STØTTE TIL OPRØRERNE	39
7.3.	JOURNALISTER	40
7.4.	AFSLAG	40
8.	UDSENDELSE	41
9.	KILDER	42
10.	LITTERATURLISTE	43

1. Generelle oplysninger om geografiske og demografiske forhold

Tjetjenien er en republik i den Russiske Føderation. Republikken, der sammen med blandt andre Ingusetien, Dagestan, m.fl. udgør Nordkaukasus, er geografisk placeret på den nordlige skråning af Kaukasus-bjergene mellem Sortehavet og det Kaspiske Hav og udgør ca. 15.300 km². Tjetjenien ligger mellem Europa og Asien og grænser op til de russiske føderale republikker Ingusetien og Nordossetien mod vest, den russisk føderale republik Dagestan mod øst, Rusland mod nord og Georgien mod syd. Tjetjenien er ikke blot et militærpolitisk vigtigt område på grund af sin placering, men også et økonomisk vigtigt område, idet republikken er rig på olie og ligger strategisk godt placeret i forhold til potentielt store oliefelter i det Kaspiske Hav¹.

Tjetjenien er i lighed med andre republikker i Kaukasus-regionen et klan- og stammesamfund. Den godt 1,1 millioner store befolkning udgøres primært af etniske tjetjenere (ca. 93,5 %) med sunni-muslimsk religiøs baggrund, mens etniske russere udgør ca. 3,7 % af befolkningen². Godt 210.000 indbyggere bor i hovedstaden Grozny. Befolkningen taler tjetjensk og russisk.

Republikken har været hårdt ramt af de to krige mod Rusland i 1994-96 og 1999-2001³, med store tab af menneskeliv, ødelagte industrier, en traumatiseret befolkning og en ungdom, der har mistet mange års skolegang. Til trods for at Tjetjenien gennem de seneste år har oplevet store infrastrukturelle forbedringer og omfattende genopbygning af især hovedstaden Grozny, har arbejdsløsheden, især blandt unge, i mange år været på ca. 50 %⁴.

2. Historisk udvikling i hovedtræk

Kaukasus-regionen har været underlagt Rusland i mere end 200 år og gennem hele perioden har Tjetjenien ved adskillige lejligheder forsøgt at frigøre sig. I 1944 beskyldte Stalin tjetjenere og ingusetere for at samarbejde med nazisterne og den samlede tjetjenske og ingusetiske befolkning på knapt en halv million blev deporteret til Sibirien og Centralasien som straf⁵. Det anslås, at omkring 144.000 personer døde som følge af deportationerne i perioden 1944 til 1948. De overlevende fik først lov at vende tilbage til Nordkaukasus i 1957⁶.

¹ Globalis, FN-Forbundet, anvendt 26. august 2011

² Minority Rights Group, anvendt 26. august 2011

³ Ifølge Europakommissionen har de væbnede konflikter i Tjetjenien i 1994-96 og 1999-2001 resulteret i tusinder af dræbte civile, hundredetusinder sårede, flere end 270.000 internt fordrevne i naborepublikkerne og flere end 100.000 flygtninge - European Commission, Commission Decision on the financing of humanitarian actions in the Northern Caucasus from the general budget of the European Union (ECHO/-EE/BUD/2010/01000)

⁴ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 8

⁵ BBC News, Regions and territories, anvendt 22. august 2011

⁶ Overseas Development Institute, februar 2009, s. 8

Efter Sovjetunionens sammenbrud i 1991 erklærede den tjetjenske uafhængighedsbevægelses leder Dzhokhar Dudayev sig som Tjetjeniens første præsident og landet for uafhængigt af Rusland. Året efter vedtog Tjetjenien en forfatning, der definerede landet som en uafhængig, sekulær stat, regeret af en præsident og et parlament. De følgende års væbnede kampe mellem Dudayevs styrker og russisk støttede militser blev fulgt op af Ruslands invasion i december 1994, i det der betegnes som ”den 1. tjetjenske krig”. Krigen varede 20 måneder, og det anslås, at op mod 100.000 blev dræbt, heriblandt mange civile⁷. I 1996 blev en våbenhvileaftale underskrevet og den efterfølgende hensigtserklæring ”Khasavyurt Accord” fra august 1996 foreskrev tilbagetrækning af russiske styrker, og gav Tjetjenien betydelig autonomi uden dog at forholde sig til republikkens omstridte status⁸.

Den øverste tjetjenske militære leder under den 1. tjetjenske krig, Aslan Maskhadov, vandt præsidentvalget i 1997. Rusland anerkendte Maskhadovs regering og i maj 1997 underskrev Yeltsin og Maskhadov en fredsftale. I perioden mellem de to krige (1996-1999) oplevede Tjetjenien en de facto uafhængighed, selvom man ikke nåede frem til en formel løsning på spørgsmålet om Tjetjeniens uafhængighed.

Maskhadov fik i stigende omfang svært ved at kontrollere de forskellige militante oprørsgrupper, der var imod fredsftalen med Rusland, og i 1998 erklærede han Tjetjenien i undtagelsestilstand, efter at oprørere havde taget kontrol over store dele af Tjetjenien. Ekstremistiske tjetjenske oprørere mentes at stå bag flere voldsomme terrorhandlinger i Rusland, heriblandt bombesprængninger i boligblokke i flere russiske byer med flere hundrede døde og sårede civile som resultat. I august 1999 rykkede militante tjetjenske oprørere, under ledelse af Shamil Basayev, ind i naborepublikken Dagestan med det formål at starte hellig krig i Nordkaukasus. Reaktionen fra Moskva og premierminister Vladimir Putin var prompte. Russiske føderale styrkers invasion i Tjetjenien i oktober 1999 blev indledningen på ”den 2. tjetjenske krig”⁹. Under krigen, der af det russiske militær blev benævnt en ”anti-terror operation”, blev der ikke skelnet mellem kombattanter og civilbefolkningen, og under bombardementerne af Grozny, fra oktober 1999 til februar 2000, fik civilbefolkningen det ultimatum, at de enten kunne forlade stedet eller blive betragtet som *”terrorists and bandits...and destroyed.”*¹⁰

⁷ BBC News Timeline, anvendt 22. august 2011

⁸ Overseas development Institute, februar 2009, s. 8

⁹ BBC News, Regions and territories, anvendt 22. august 2011

¹⁰ Overseas Development Institute, februar 2009, s. 8

I perioden under den 2. tjetjenske krig gennemførte russiske tropper i stort omfang "sweeps" (gennem søgninger) af landsbyer for at finde oprørere. Dette resulterede ifølge flere kilder i, at civile forsvandt, blev tilbageholdt, udsat for voldtægt, tortur samt summariske henrettelser i hele republikken. En rapport fra 2007 fra den russiske menneskerettighedsorganisation Memorial opgør antallet af kidnappede tjetjenere til 2.018 og anslår, at mellem 3.000 og 5000 personer er forsvundet. Andre NGO'er anslår antallet af forsvundne til at være ca. 10.000¹¹.

En Memorial rapport fra 2010 anslår, at *"The circumstances of the absolute majority of abductions point to an involvement of representatives of the state or armed groups collaborating with them in committing crimes. More than 95 % of criminal cases initiated on grounds of abductions of people remain undiscovered."*¹²

I februar 2000 havde de føderale styrker fået kontrol over Grozny, og i maj samme år erklærede Putin, der nu var Ruslands præsident, at Tjetjenien igen var underlagt russisk føderalt styre. Akhmad Kadyrov, der havde kæmpet på oprørernes side under den 1. tjetjenske krig, skiftede side, da den 2. tjetjenske krig udbrød, og et pro-russisk styre blev installeret under hans ledelse¹³. Samtidig etablerede separatisterne en exil-regering under Maskhadov¹⁴.

Akhmad Kadyrov, der i oktober 2003 var blevet valgt til præsident, blev dræbt ved en bombeeksplosion i maj 2004. Ved præsidentvalget i august 2004 blev den Kreml-støttede tidligere indenrigsminister Alu Alkhanov valgt som hans efterfølger. Kadyrovs søn, Ramzan Kadyrov, var kun 27 år på det tidspunkt og derfor for ung til at stille op til præsidentvalget, idet forfatningen kræver, at man skal være fyldt 30 år. Ramzan Kadyrov blev vice premierminister i 2004, premierminister i 2006 og blev i 2007 udnævnt til præsident for Tjetjenien af det tjetjenske parlament efter indstilling fra den russiske præsident Vladimir Putin¹⁵. Ramzan Kadyrov havde reelt haft magten siden faderens død i 2004 – ikke mindst på grund af sin væbnede milit "kadyrovtsy"¹⁶, der vurderedes at udgøre ca. 10.000 mand.

I løbet af den 2. tjetjenske krig mistede oprørsbevægelsen popularitet og oplevede en tilbagegang i antallet af medlemmer. Oprørerne benyttede blandt andet masse-gidseltagninger og selvmordsbombere i et forsøg på

¹¹ Ibid, s. 9

¹² Memorial Moscow, 2010, s. 44-46

¹³ Den Store Danske – Gyldendals åbne encyklopædi, anvendt 26. august 2011

¹⁴ Overseas Development Institute, februar 2009, s. 9

¹⁵ Præsidenten for den tjetjenske republik er ikke folkevalgt, men vælges af det tjetjenske parlament efter indstilling fra Kreml jf. Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 10

¹⁶ Kadyrovtsy er den uformelle betegnelse for tidligere præsident Akhmad Kadyrovs personlige sikkerhedstjeneste (Security Service), som Ramzan Kadyrov var leder af jf. Human Rights Watch, "You Dress According to Their Rules", 2011, s. 7

at terrorisere den russiske befolkning. Blandt de mest fatale angreb, er gidseltagningen i et teater i Moskva i oktober 2002, hvor 130 blev personer dræbt samt gidseltagningen på en skole i Beslan i Nord Ossetien i 2004, hvor 320 børn og voksne blev dræbt¹⁷.

Konflikten har ifølge flere kilder udviklet sig fra at være en løsrivelseskonflikt til at blive en "tjetjensk" konflikt, hvor målet ikke længere er uafhængighed men islamisering. En rapport fra norske Landinfo fra 2009 beskriver nutidens konflikt som en helt anden end konflikten under den 1. tjetjenske krig og begyndelsen af den 2. tjetjenske krig. Under den første krig og i den første fase af den anden krig var der klare fronter mellem russiske føderale myndigheder og tjetjenske oprørere, som den gang kæmpede for et uafhængigt Tjetjenien. Nogle mener, at konflikten skiftede karakter i 2003, andre at det først skete i 2005. Der er dog enighed om, at konflikten har undergået en "tjetjenificering" forstået således, at Ramzan Kadyrov har placeret tjetjenere i alle magtpositioner, og konflikten nu står mellem tjetjenske myndighedspersoner og tjetjenske oprørere. Kampen om separatisme har gradvist ændret sig til at blive en kamp om radikal islam, hvor yderliggående oprørere kæmper for et islamisk kalifat i Kaukasus. Human Rights Watch har udtalt til Landinfo, at mens oprørerne tidligere bestod af både separatister og islamiske ideologer, med separatisterne i absolut flertal, er det nu de islamiske fundamentalister, der er i flertal¹⁸.

Under Ramzan Kadyrov har der været gjort en stor indsats for at genopbygge Tjetjenien, ikke mindst hovedstaden Grozny, der på overfladen ikke længere bærer præg af mange års krig. Der er også sket en væsentlig forbedring af infrastrukturen, herunder særligt vejnet og gasforsyning, som har betydet, at befolkningen har oplevet en generel forbedring af levestandarden.

Til trods for disse forbedringer peger flere kilder¹⁹ på, at menneskerettighedssituationen fra at være blevet bedre frem til 2008, er gradvist forværret gennem de seneste år. Der forekommer således fortsat bortførelser, tortur og drab begået af såvel oprørere som sikkerhedsstyrker - forbrydelser der begås med en betydelig grad af straffrihed²⁰. Ifølge Memorial begyndte antallet af bortførelser igen at stige i slutningen af 2008. Memorial skriver, at *"In most cases, abductors released abducted persons after resorting to tortures and threats. Acting in this manner, representatives of the authority implemented "preventive measures" against terrorism, gather information, compell people to accept tacit collaboration. And the main thing: an atmosphere of fear is maintained in the society."*²¹

¹⁷ Overseas Development Institute, februar 2009, s. 9

¹⁸ Landinfo, Situationen for tjetjenske oprøreres familiemedlemmer, august 2009, s. 5-6

¹⁹ Heriblandt Memorial, Parliamentary Human Rights Group, Observatory for the Protection of Human Rights Defenders m.fl.

²⁰ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 7 og 11

²¹ Memorial Moscow, 2010, s. 47

Den officielle afslutning på den russisk føderale anti-terror operation den 16. april 2009 har, ifølge Europarådets menneskerettighedskommissær Thomas Hammarberg, ikke betydet *"diminishment of illegal armed groups in Chechnya."*²² Således er der siden afslutningen begået adskillige angreb med dødelig udgang, herunder selvmordsbombeangrebene i en metro i Moskva i marts 2010, hvor 40 mennesker blev dræbt, og i Moskvas Domodedovo lufthavn i februar i år, hvor 36 personer blev dræbt og flere end 180 blev såret.

3. Sikkerheds- og menneskerettighedssituationen

Europa-Parlamentet beskriver i oktober 2010 situationen for menneskerettighedsforkæmpere i Tjetjenien som alarmerende og, at *"situationen på menneskerettighedsområdet og den måde, retssystemet og de demokratiske institutioner fungerer på, stadig giver anledning til virkelig alvorlig bekymring"*. Der henvises til, at *"uafhængige journalister, borgeraktivister, advokater og menneskerettighedsforkæmpere i regionen har været udsat for trusler og voldsbehandlinger, forfølgelse og intimidering, og at ordensmagten har begrænset eller indskrænket deres aktiviteter"* og, at de der *"overtræder menneskerettighederne, stadig ikke straffes"* samt, at *"civilbefolkningen vedblivende udsættes for vold fra både bevæbnede oppositionsgrupper og fra ordensmagts side."*²³

Parliamentary Human Rights Group (PHRG) skriver i sin rapport fra 2010, at efter et fald i antallet af forsvindinger og udenretlige henrettelser i 2007 og 2008, er antallet af sager igen stigende²⁴. PHRG konkluderer i rapporten, at *"Two violent conflicts within the last two decades have left the population traumatised. Now, President Kadyrov has ensured that there are no mechanisms available to hold his regime to account."*²⁵

Ifølge PHRG hersker der en form for kultstatus ved præsident Kadyrov, der på kort tid har formået en imponerende genopbygning af Tjetjenien. Støttet af de russiske føderale myndigheder har han bygget nye skoler, hospitaler og moskeer. Hans portræt hænger overalt i Grozny og i alle offentlige bygninger²⁶. PHRG skriver dog, at den tilsyneladende fornemmelse af stabilitet, der hersker i Tjetjenien, er illusorisk. Angreb, inklusive selvmordsbomber, forekommer i stigende grad igen. Den tilsyneladende stabilitet har en høj pris, nemlig at der skabes et klima af frygt i befolkningen, og at enhver modstand brutalt knuses. Ifølge PHRG betegnes Kadyrovs administration bedst som autoritær. Administrationen retfærdiggør handlinger, herunder drab, med, at man stadig bekæmper et lille antal terrorister, som selv bruger brutale midler²⁷. Præsidenten har udtalt på TV, at *"I am looking for evildoers everywhere. If two people meet, the third among them will always be one of*

²² Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, november 2009, s. 8

²³ Europa-Parlamentets beslutning af 21. oktober 2010,

²⁴ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 26

²⁵ Ibid, s. 28

²⁶ Ibid, s. 16

²⁷ Ibid, s. 12

my men. I know everything. I hear everything.” Sådanne udtalelser er tilsyneladende ikke usædvanlige²⁸. Flere kilder påpegede overfor PHRG, at familie og venner til oprørere betragtes som legitime mål for regimet. Tjetjenske sikkerhedsstyrker blev beskyldt for at være involveret i mord, kidnapning, forsvindinger, tortur – især for at frembringe tilståelser – såvel som massiv korruption²⁹.

FNs Menneskerettighedskomité har udtrykt bekymring over *”the large number of convictions for terrorism-related charges, which may have been handed down by courts in Chechnya on the basis of confessions obtained through unlawful detention and torture.”*³⁰

Europakommissionen skriver i december 2010, at *”...terror attacks and armed clashes continue to occur on an almost daily basis in most North Caucasus autonomous republics..... Disappearances and abductions remain a feature of life, with crime and corruption additional factors of instability. For ordinary citizens the situation is often likened to a civil war, not in fact dissimilar to the situation prevailing in 1999 when the Russian military intervention in Chechnya took place. The psychological strain for them is enormous, even if living conditions in some areas have undeniably improved.”*³¹

Ifølge rapporteur Dick Martys rapport til Europarådet skulle Ruslands præsident Medvedev på et møde med direktøren for FSB den 8. januar 2010 have udtrykt om oprørerne, at *”where the bandits are concerned, our policy has not changed. We must simply destroy them. Do so brutally, do so systematically, ie regularly, because these groups unfortunately still exist.”*³²

I en nylig østrigsk retssag mod tre personer, der blev dømt for drabet på Umar Israilov³³, kom det frem, at Kadyrovs folk formår at true modstandere af styret, selvom de er bosat udenfor republikken. Vidneudsagn bekræftede, at *”those who return, or who are abducted and forcibly returned, face torture and mistreatment in detention facilities in Chechnya. The families in Chechnya of those who refuse to return receive threats and are even tortured”*. Der er eksempler fra Østrig, Dubai, Istanbul, Moskva og Aserbajdsjan på, at personer, der nægtede at vende hjem, er blevet dræbt³⁴.

²⁸ Ibid, s. 18

²⁹ Ibid, s. 13

³⁰ Human Rights Committee, november 2009, s. 4

³¹ European Commission, 2010

³² Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 20, fodnote 72

³³ Sagen er beskrevet i afsnit 4.7. om ”Personer der har anlagt sag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol”

³⁴ ECRE, marts 2011, s. 33

3.1. Myndighedsbeskyttelse

Ifølge Parliamentary Human Rights Groups rapport fra er Tjetjenien plaget af massiv korruption, der blandt andet involverer russiske og tjetjenske embedsmænd og sikkerhedsstyrker³⁵. Dertil kommer, at *"The Chechen population is held in check largely by fear. There are frequent disappearances and ex-judicial killings, and virtually absolute impunity for the perpetrators."*³⁶

Flere NGO'er udtalte til Landinfo i 2009, at der sker en underrapportering af menneskerettighedsovergreb begået af myndighederne. Memorial anslår, at denne underrapportering kan ligge på 50 %. Der er en massiv frygt i befolkningen for, hvad der kan ske hvis de anmelder et overgreb. Nogle håber, at et bortført familiemedlem stadig er i live og tør ikke rapportere vedkommende savnet af frygt for at udfordre sikkerhedsorganerne³⁷.

Memorial rapporterer i 2010, at *"the officers of the Investigating Department of the Chechen Republic are subjected to such conditions, when they cannot investigate such crimes adequately: agencies of Ministry of Internal Affairs in the Chechen Republic do not absolutely reckon with them and their orders are designedly neglected. At times, investigators directly tell aggrieved persons that they will not even attempt to interrogate presumed participants of abductions because this may threaten them with grave consequences, to the extent of life and health risks."*³⁸ Da Raisa Turlueva forsøgte at anmelde bortførelsen af hendes søn, blev hun af efterforskeren ved Achkoi-Martanovsky Inter-regional Department of the Investigations Committee³⁹ advaret om, at *"In case you write such an application, you will be killed, and the houses of all other relatives will be burnt down."* Memorial rapporterer videre, at de retshåndhævende tjetjenske myndigheder ofte nægter at modtage anmeldelser i de første dage efter en begået forbrydelse, hvor det vil være allermest relevant at efterforske for spor i sagen. *"As a rule, no operations teams drive out to the scene of action for collecting information and evidence "hot on the trail", after an application regarding an abduction of a person is received."*⁴⁰

Ifølge UK Home Office's Operational Guidelines fra 2008 kan en person, der frygter myndighedsforfølgelse ikke gå til myndighederne for beskyttelse. Home Office vurderer, at *"In general, as this category of claimants' fear*

³⁵ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 20

³⁶ Ibid, s. 28

³⁷ Landinfo, Situationen for tjetjenske oprøreres familiemedlemmer, august 2009, s. 11

³⁸ Memorial Moscow, 2010, s. 50

³⁹ Efterforskningskomiteen under rigsadvokaturen

⁴⁰ Memorial Moscow, 2010, s. 50

*is of ill treatment/persecution by the state authorities, relocation to a different area of the country to escape this threat is not feasible and Chechens who fear the Russian authorities will not be able to internally relocate.”*⁴¹

3.1.1. Straffrihed

Ifølge Parliamentary Human Rights Group er et resultat af det eksisterende retssystem, at der tilsyneladende hersker total straffrihed for føderale og tjetjenske sikkerhedsofficerer. Det blev nævnt, at gerningsmændene var så sikre på, at de ikke ville blive retsforfulgt, at de ikke engang dækkede deres ansigter, når de begik forbrydelserne⁴².

US State Department skriver i sin årsrapport, at *”The conflict between the government and insurgents, Islamist militants, and criminal forces in the North Caucasus led to numerous human rights violations by all parties, who reportedly engaged in killing, torture, abuse, violence, and politically motivated abductions, often with impunity.”*⁴³

Ifølge Human Rights Watch forblev de islamistiske oprørere aktive i 2010 og de retshåndhævende myndigheder og efterretningstjenesterne fortsatte med at begå alvorlige overtrædelser af menneskerettighederne, såsom tortur, forsvindinger og udenretslige henrettelser, i deres bestræbelser på at bekæmpe oprørerne. Human Rights Watch skriver, at *”The use of unlawful counterinsurgency methods coupled with rampant impunity for abuses, antagonizes the people of Chechnya....and widens the gap between the public and the government.”*⁴⁴

3.2. Retsvæsenet

Tjetjenien har stået over for store udfordringer med at bygge et retssystem op fra næsten ingenting efter de to krige. PHRG delegationen rapporterer, at *”In ten years, the offices for 15 District Courts had been built, and judges trained and retrained. However, it appeared that it would take much longer to entrench the principle of judicial independence within Chechnya. Officials claimed that the judicial system was free from political interference. Some directly involved in the process stressed how important their professional honour was. The delegates, however, received credible information that Government officials did influence the judicial process, whether overtly or covertly.”*⁴⁵

⁴¹ British Home Office, november 2008, s. 6

⁴² Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 25

⁴³ US Department of State, april 2011

⁴⁴ Human Rights Watch, januar 2011

⁴⁵ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 25

En representant for en tjetjensk menneskerettighedsorganisation har oplyst til Landinfo i 2009, at *"Det er en stor andel av de personene som har en eller annen forbindelse til opprørere som får fabrikkert saker mot seg."*⁴⁶ Samme organisation henviste til, at domstolene ikke er uafhængige, og at *"utøvende myndigheter gjør sitt ytterste for å få fengslet og tiltalt personer for å vise til at de har fylt opp kvoten"*⁴⁷.⁴⁸

En embedsmand oplyste overfor PHRG delegationen, at antallet af sager ved de lokale domstole vedrørende anklager om kriminelle handlinger begået af sikkerhedsstyrkerne var så få, at det ikke var værd at besvære sig med statistikker. En anden embedsmand udtalte, at der i 2009 var 87 klager mod sikkerhedsstyrkerne i hele Tjetjenien – et fald på 15 % i forhold til 2008. Disse klager blev imidlertid først frembragt, da klageren selv blev genstand for efterforskning for kriminalitet. Ingen af anklagerne mod sikkerhedsstyrkerne i 2008 og 2009 førte til retsforfølgelse⁴⁹.

Vedrørende muligheden for at klage over forbrydelser oplyste ofre og NGOer til PHRG delegationen, at *"Complaints could be made to any law enforcement agency and then the Investigation Authority decided whether to open a case. Some victims and NGOs had been successful in getting a case opened. However, when it appeared that the investigation would require an examination of the activities of state officials, particularly those with connections to powerful political players, attempts were often made to dissuade, or even threaten, the victims and their representatives from taking their cases further."*⁵⁰

Til trods for at efterforskere og anklagere lover vidnebeskyttelse, nægter vidner ofte at afgive vidnesbyrd, hvis sagen involverer sikkerhedsofficerer, da de myndigheder og sikkerhedsstyrker, der tilbyder beskyttelse, ofte er de samme, som anklages for forbrydelsen⁵¹.

Selvom det er muligt for ofre og deres familier at indbringe deres sag for den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og selvom Domstolen i domme har udpeget de ansvarlige gerningsmænd fra sikkerhedsstyrkerne ved navn, er ingen af Domstolens afgørelser resulteret i, at de pågældende er blevet retsforfulgt. Tværtimod er der forlydender om, at nogle af de påståede gerningsmænd efterfølgende er blevet forfremmet⁵².

⁴⁶ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 18

⁴⁷ Det er ifølge samme kilde tilsyneladende statens politik, at myndighederne *"må fylle opp kvoter innenfor et visst tidsrom for å få personer dømt."*

⁴⁸ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 18

⁴⁹ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 23-24

⁵⁰ Ibid, s. 24

⁵¹ Ibid

⁵² Ibid, s. 25

3.2.1. Retsforfølgelse af oprørere

Ifølge NGOen Russian Justice Initiative (RJI) i Moskva føres straffesager mod personer tilknyttet oprørsbevægelsen som udgangspunkt der, hvor handlingen har fundet sted. Er der tale om "statshemmeligheder" skal den føderale efterforskningskomité i det sydlige føderale distrikt efterforske sagen, og personen sendes ud af Tjetjenien til strafforfølgning. Såfremt en person står opført på en international liste over eftersøgte, føres sagen på føderalt niveau. Står personen på en national liste, føres sagen i Tjetjenien. Hvilken domstol der skal behandle sagen afhænger af, hvor alvorlig sagen regnes for at være⁵³.

Oprørsvirksomhed er, ifølge russisk lovgivning, kriminaliseret og straffes efter bestemmelser i straffeloven. De mest relevante bestemmelser i den russiske straffelov overfor oprørere er, ifølge en tjetjensk advokats oplysninger til Landinfo, § 208 og § 209. § 208 vedrører "*Organization of an Illegal Armed Formation, or Participation in It*", hvorefter der kan idømmes fængsel fra 2 til 7 år for "*Creation of an armed formation....and likewise operating of such a formation*", og frihedsberøvelse i op til 5 år for "*Participation in an armed formation*". § 209 straffer "*Banditry*" med fængsel i op til 15 år med mulighed for bødestraf for "*Creation of a stable group (band) with the aim of assaulting individuals or organizations, and also operation of such a group...*". Deltagelse i "banditry" straffes ligeledes med op til 15 års fængsel⁵⁴.

Den tjetjenske advokat oplyste endvidere til Landinfo, at der er en forældelsesfrist på 6 år for § 208, hvorfor personer der har deltaget i den første krig og/eller begyndelsen af den anden krig, som udgangspunkt ikke længere kan straffes efter bestemmelsen. Denne forældelsesfrist gælder dog ikke, såfremt personen har holdt sig skjult, eller personen står opført på en eftersøgningsliste, medmindre personen har opholdt sig på et kendt sted. Personer, der har begået handlinger under den første krig eller begyndelsen af den anden krig, kan således fortsat risikere strafforfølgning for dette forhold i dag. Ifølge en repræsentant for en menneskerettighedsorganisation i Tjetjenien vil myndighederne forsøge at undgå forældelsesfristen, hvis sagen er vigtig, eventuelt ved at dømme personen for andre forhold end oprørsaktiviteter. § 209 har en forældelsesfrist på 15 år. Såfremt en sag er forældet forekommer det, ifølge en repræsentant for en tjetjensk menneskerettighedsorganisation, at der fabrikeres en ny sag mod personen⁵⁵.

⁵³ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaktioner mot oprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 8-9

⁵⁴ Ibid, s. 7

⁵⁵ Ibid, s. 9-10

3.2.2. Amnesti til oprørere

Frem til 15. januar 2007 har der været mulighed for at søge amnesti, hvis man som oprører overgav sig til Kadyrov. Ifølge Amnesty International indebar overgivelsen, at man skulle samarbejde med Kadyrov, f.eks. ved at arbejde for myndighederne, afsløre navne på andre oprørere eller lignende⁵⁶.

Human Rights Watch oplyste til Landinfo i 2010, at Kadyrov for nogle år siden gav uformelle amnestier til oprørere. Dette indebar, at en person kunne skifte side fra at være oprører til at blive politimand, såkaldt ”kadyrovtsy”. Disse personer blev dog ikke ”renvaskede” som ved en officiel amnesti. Det betyder, at de fortsat står opført som oprørere på føderale eftersøgningslister⁵⁷.

Ifølge Russian Justice Initiative (RJI) har amnestiet ingen juridisk værdi. Hverken offentlig eller ”privat” amnesti er en garanti for at undgå strafforfølgelse på et senere tidspunkt⁵⁸.

3.3. Ombudsmanden

Ombudsmandens uafhængighed er, ifølge delegationen bag PHRG rapporten fra 2010, diskutabel. Delegationen bemærker, at *”Mr. Nukhazbiyev’s assertion that as Ombudsman he ”was independent of other authorities” was not very convincing”*. Ifølge delegationen blev ombudsmanden irriteret over spørgsmål om sager, der kunne involvere præsident Kadyrovs administration. Delegationen bemærkede, at der i ombudsmandens kontor er mange fotografier af ombudsmanden sammen med præsident Kadyrov, og påpeger i rapporten, at ofre eller NGO’er, der kommer til møde i ombudsmandens kontor, kan bringes i tvivl om, hvor ombudsmandens ”sympati” i virkeligheden ligger. En del kilder udtrykte kritik over ombudsmandens arbejdsmetoder og forklarede om klager, der blev ignoreret eller decideret modarbejdet⁵⁹.

Ombudsmanden har ved adskillige lejligheder kritiseret menneskerettighedsorganisationen Memorial, og har blandt andet udtalt om Memorials formand til delegationen bag PHRG rapporten, at *”The more stable the situation becomes here, the less comfortable Orlov feels back in Moscow.”*⁶⁰ I et interview i januar 2010 offentliggjort på den tjetjenske regerings hjemmeside, skulle ombudsmanden have påstået, at *”Memorial was using facts about human rights violations to ”destabilize” the situation in Chechnya and that the organization benefits from reporting a higher number of cases in the republic”*. Af samme interview fremgår, at *”The ombudsman also stated that ”rights and liberties*

⁵⁶ Ibid, s. 13

⁵⁷ Landinfo, Situationen for tidligere politimenn, april 2010, s. 7-8

⁵⁸ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 13

⁵⁹ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 23

⁶⁰ Ibid, s. 22

*can be curtailed in order to preserve public order and security” and justified the actions of local authorities who have been accused by Memorial and others of egregious human rights violations.”*⁶¹

I april 2011 afholdt Memorial, Human Rights Watch, the Committee Against Torture og the Moscow Helsinki Group en pressekonference, hvor de blandt andet rapporterede, at *”...staff members of the Investigation Committee and of the Prosecutor’s Office of Chechnya had admitted that cases concerning abductions and extrajudicial executions have not been investigated.”* Næste dag langede ombudsmanden offentligt ud efter de deltagende NGOer og anklagede dem for at være *”biased and working off their donors’ money”*. Han udtalte blandt andet: *”In every way I am convinced that we need to put an end to the claims of the above-mentioned NGOs to have an exclusive right to give the definition of ”human rights” and to evaluate the human rights situation in Russia, and in particular in the Chechen Republic.”*⁶²

3.4. Forsvindinger, tortur og udenretslige henrettelser

Menneskerettighedsforkæmpere anslår, at *”3,000-5,000 people remain missing after ”disappearing” in the second Chechen war of 1999-2000.”*⁶³ Menneskerettighedskommissær Thomas Hammarberg skriver i sin rapport fra 2009, at *”The estimate of the prosecutorial authorities is that a total of 3074 persons went missing in 2000-2009. Moreover, the Chechen authorities have located and marked some 60 graves where an estimated 3000 unidentified bodies have been buried.”*⁶⁴

Landinfo skriver i 2009, at der, ifølge den russiske menneskerettighedsorganisation Memorial, skete en drastisk reduktion i antallet af drab, kidnapninger og forsvindinger i 2007⁶⁵. Situationen er imidlertid forværret siden. Der rapporteres nu om en stigning i antallet af dræbte og forsvundne. Russian Justice Initiative (RJI) Moskva pegede på, at en af de største bekymringer i Tjetjenien er straffriheden for overgreb begået af myndighedspersoner. Der henvises til, at *”ingen vet hva president Kadyrov kan bestemme seg for i morgen og at alt avhenger av ham.”*⁶⁶

⁶¹ Freedom House, januar 2010, anvendt 26. august 2011

⁶² International Federation for Human Rights, anvendt 26. august 2011

⁶³ BBC News, juli 2011

⁶⁴ Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, november 2009, s. 3

⁶⁵ Antallet af dræbte blev halveret fra 86 i første halvdel af 2006 til 43 i første halvdel af 2007.

⁶⁶ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 6

Personer, der yder bistand til oprørerne eller mistænkes for at yde sådan bistand, risikerer, ifølge Russian Justice Initiative (RJI) i Moskva, at blive dræbt. RJI beretter om tilfælde, hvor myndighederne er gået ind i et forkert hus og har dræbt og såret uskyldige. Drab er ifølge organisationen en almindelig reaktionsform⁶⁷.

Flere kilder, der er interviewet af Landinfo i 2009, fremhævede, at brugen af tortur er meget udbredt i Tjetjenien. Personer, der har tilknytning til oprørerne, udsættes systematisk for tortur for at fremtvinge en tilståelse og oplysninger. Memorial i Grozny oplyste, at personer med tilknytning til oprørerne udsættes for grovere fysiske overgreb end personer, der arresteres for andre forhold. De tages med til ulovlige opholdssteder, hvor de bliver slået med køller. Mange udsættes for elektrochok. Ifølge Memorial er der ikke noget fast mønster for, hvornår og i hvilke tilfælde en person udsættes for tortur⁶⁸. En repræsentant for en menneskerettighedsorganisation i Tjetjenien oplyste til Landinfo, at tortur primært bruges i forbindelse med varetægtsfængsling for at fremtvinge tilståelse og underskrift. Repræsentanten forklarer, at *"Etter at en tilståelse har skjedd er det ikke lenger behov for tortur, og det er mindre bruk av tortur når saken har gått til rettsapparatet."* Den arresterede får i praksis ikke lov til at møde en advokat under varetægtsfængslingen, og når sagen når domstolene, vil der ofte ikke være spor af tortur, hvorfor det er vanskeligt at bevise, at man har været udsat for tortur⁶⁹.

Ifølge rapporten fra Parliamentary Human Rights Group vedrørte de fleste klager til Memorial sager om forsvindinger, idet familierne håbede, at deres slægtning stadig var i live og kunne vende tilbage. *"Once the victim's body had been found, however, families would often drop the case. Many other victims of serious human rights violations, such as torture and beatings, were said to be too afraid to complain, and were particularly scared about reprisals against their family members."*⁷⁰

Thomas Hammarberg skriver i sin rapport, at flere NGO'er har observeret en tilsyneladende ny tendens i forhold til bortførelser *"...involving short-term disappearances of persons who reappear several days later, often after being subjected to violence or torture, and who refuse to speak out for fear of reprisals. While the abductors may be unknown, the involvement of law enforcement officials has been alleged in several instances."*⁷¹

⁶⁷ Ibid, s. 14

⁶⁸ Ibid, s. 18

⁶⁹ Ibid

⁷⁰ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 26

⁷¹ Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, november 2009, s. 10

3.5. Hemmelige fængsler

Thomas Hammarberg rapporterer i 2009, at den tjetjenske ombudsmand og NGO'er *"have indicated that persons who are abducted may be held in unlawful detention."*⁷²

FNs Menneskerettighedsråd udgav i 2010 en rapport om brugen af hemmelige fængsler. Det fremgår af rapporten, at Menneskerettighedskomiteen i 2009 har *"expressed its concern about ongoing reports of torture and ill-treatment, enforced disappearance, arbitrary arrest, extrajudicial killing and secret detention in Chechnya and other parts of the North Caucasus committed by military, security services and other state agents, and that the authors of these violations appeared to enjoy widespread impunity owing to a systematic lack of effective investigation and prosecution. The Committee was particularly concerned that the number of disappearances and abduction cases in Chechnya had increased in the period 2008-2009."*⁷³ Af samme rapport fremgår, at den russiske regering som svar i et spørgeskema i forbindelse med rapporten har erklæret, at *"There were no instances of secret detention in the Russian system."*⁷⁴

US State Department skriver i 2010 rapporten, at *"Chechen Republic security forces reportedly maintained secret prisons in Tsentoroi, Gudermes, and other locations. HRW reported that it had detailed descriptions of at least 10 unlawful detention facilities. Human rights groups reported that officers of the federal Ministry of Interior's Second Operational Investigative Bureau illegally detained and tortured persons in its Grozny offices."*⁷⁵

3.6. Løsladelse mod bestikkelse

Adskillige kilder, der har talt med Landinfo i 2009, peger på, at det er muligt at blive løsladt mod bestikkelse. I Tjetjenien løses mange problemer med penge, men på grund af stærk underrapportering om overgreb, er omfanget af løsladelse mod bestikkelse ikke kendt. Ifølge Memorial i Moskva kan også tidligere oprørere betale sig fri ved bestikkelse. Løsladelse afhænger af, hvor meget den enkelte kan betale og eventuelt om der opnås enighed om samarbejde med myndighederne. En repræsentant for en menneskerettighedsorganisation i Tjetjenien oplyste, at også personer anklaget efter straffelovens § 208 kan betale sig til en løsladelse. Løsladelse vil dog afhænge af flere forhold, blandt andet om den oprører personen har hjulpet er blevet dræbt, hvor mange penge personen kan betale, og om myndighederne allerede har en "god statistik" over antallet af fængslede efter § 208. Selv meget aktive oprørere vil kunne betale sig fri ved bestikkelse, hvis personen har gode forbindelser på højt niveau i myndighedsapparatet. Flere kilder påpegede, at løsladelse

⁷² Ibid

⁷³ FN's Generalforsamling, s. 105, anvendt 26. august 2011

⁷⁴ Ibid, s. 106

⁷⁵ US Department of State, april 2011, section 1 g

mod bestikkelse ikke er nogen garanti for, at vedkommende ikke senere hentes ind af politiet eller sikkerhedstjenesten⁷⁶.

3.7. Efterlysningslister

Det fremgår af et Landinfo respons fra 2010, at der findes følgende tre typer efterlysningslister i Nordkaukasus: lokale officielle lister, føderale officielle lister og lokale uofficielle lister. En menneskerettighedsorganisation fra Moskva har til Landinfo oplyst, at der yderligere findes efterlysningslister over højt profilerede oprørere. Ifølge organisationen findes der ingen formel procedure for at få oplyst, om en person er registreret på en efterlysningsliste⁷⁷.

En diplomatisk kilde oplyste til Landinfo, at der skal være iværksat straffeprocessuelle tiltag mod en person, før vedkommende bliver officielt efterlyst. En journalist fra Kavkaz Uzel oplyste til Landinfo, at en person, der optræder på samme videobillede som en oprører, med stor sandsynlighed vil havne på en efterlysningsliste⁷⁸.

Samme journalist oplyste, at de uofficielle efterlysningslister *"er uten skriftlig grunnlag og bygger i alt vesentlig på løse antagelser....Politiet fører selv opp personer på uformelle lister og listene baserer seg ikke på reelle saker."*⁷⁹ En representant for Memorial oplyste til Landinfo, at der findes mange forskellige sikkerhedsgrupper i Tjetjenien med tilladelse til at efterforske sager, og at disse grupper laver deres egne uofficielle efterlysningslister⁸⁰. Ifølge en menneskerettighedsorganisation fra Moskva risikerer personer, der står opført på en uofficiel efterlysningsliste, at blive udsat for systematiske anholdelser af politi og sikkerhedsstyrker⁸¹.

En representant for en international organisation oplyste til Landinfo i 2009, at *"...det absolutt er mulig å passere grensene ut av Tsjetsjenia selv om man er ettersøkt. De bevogtede grensepostene har ikke installert datasystem og har dermed ikke mulighet til å sjekke hvorvidt en person er ettersøkt eller ikke."*⁸² Ifølge representanten er det ikke alle biler, der stoppes ved de bevogtede overgange.

⁷⁶ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 19

⁷⁷ Landinfo, Etterlysningslister, maj 2010, s. 1

⁷⁸ Ibid, s. 2

⁷⁹ Ibid

⁸⁰ Ibid

⁸¹ Ibid, s. 3

⁸² Ibid, s. 5

3.8. Ytringsfrihed⁸³

Ifølge FCOs årsrapport er presse-frihed begrænset i Rusland, der af Reporters without Borders placeres som nr. 140 ud af 178 lande i deres 2010 Annual Press Freedom Index. FCO skriver, at *"Broadcast and print media freedom in the North Caucasus were particularly restricted. Online news is therefore often the only source of impartial reporting."*⁸⁴

Præsident Kadyrov er, ifølge BBC News, kommet på Reporters Without Borders' 2010 liste over "Predators of Press Freedom". Reporters Without Borders har udtalt, at *"no-one should be fooled by his confident pretence of tolerance and a benign view of press freedom....The first rule of the game "is to never criticise the policies of the president."*⁸⁵

US State Department rapporterer, at *"Some regional and local authorities took advantage of the judicial system's procedural weaknesses and overly broad laws to detain persons for expressing views critical of the government"*. Rapporten henviser til, at tjetjenske myndigheder *"formally charged Oleg Orlov of the NGO Memorial with "slander" for accusing Chechen President Ramzan Kadyrov of complicity in the 2009 killing of human rights activist and journalist Natalya Estemirova. Human rights advocates and international observers criticized the case against Orlov as an infringement of free speech."*⁸⁶

Ifølge US State Department var der ingen kendte sager om tilbageholdelse af journalister i Tjetjenien i 2010, selvom de dog risikerede *"pressure and restrictions"*⁸⁷.

3.9. Religionsfrihed

Det fremgår af US State Department's rapport om religionsfrihed, at *"According to the SOVA Center, the regime in Chechnya is nonsecular."*⁸⁸ Ifølge samme rapport har den tjetjenske præsident erklæret, at *"the republic "would be better off" if it were ruled by Shari'a (Islamic law)."*⁸⁹

Professor Aleksej Malasjenko fra Carnegie Endowment udtalte til Landinfo i 2009, at *"...hverdagslivet i Nord-Kaukasus, herunder Tsjetsjenia, bliver stadig mer islamisert og man ser et stadig mer tradisjonelt samfunn vokse frem."*

⁸³ Se endvidere afsnit 4.6. om "Menneskerettighedsforkæmpere"

⁸⁴ FCO - UK Foreign and Commonwealth Office, marts 2011, s. 7

⁸⁵ BBC News, Regions and territories, anvendt 22. august 2011

⁸⁶ US Department of State, april 2011, section 2 a

⁸⁷ Ibid

⁸⁸ U.S. Department of State, november 2010, section II

⁸⁹ Ibid

Bakgrunnen for dette er den dårlige økonomiske situasjonen i området og en avmodernisering av samfunnet. Nord-Kaukasus fjerner seg på den måten mer og mer fra Rusland, og man får et islamisk samfunn på russisk territorium..."⁹⁰

Delegationen bag PHRG rapporten fra 2010 skriver, at *"Though most Chechens were Muslims, it remained uncertain to what extent they supported President Kadyrov's attempts to enforce certain Islamic practices, such as the wearing of headscarves by women"*⁹¹, *particularly those working in the public sector and attending state institutions, the banning of alcohol and the promotion of polygamy.*"⁹²

Det fremgår af et Landinfo Respons fra 2010, at der forekommer religiøs overvågning i Tjetjenien. Ifølge en journalist fra Caucasian Knot føres der lister i moskeerne i Nordkaukasus, herunder i Tjetjenien, over personer, der støtter den officielle moské og personer, der ikke støtter den. Ifølge kilden, kan en person, der er registreret som en, der ikke støtter den officielle moské, *"bli tatt til inntekt for å ha et negativt syn på det offisielle og dermed for å ha sympati med opprørerne og "vababitter". Hva som skal til for å havne på en slik liste kan variere"*⁹³*Det å stå på en slik liste øker sannsynligheten for å bli pågrebet.*"⁹⁴

4. Særligt udsatte grupper

4.1. Oprørere

Betegnelsen "oprørere" dækker her over personer, der med brug af våbenmagt forsøger at bekæmpe tjetjenske og føderale myndigheder. Oprørere benævnes også af flere kilder som illegale bevæbnede grupper, guerilla, separatister og boiviki⁹⁵. De tjetjenske oprørere holder primært til i bjergområderne i syd. Ofte refereres oprørerne til som "personer der er rejst ud i skoven"⁹⁶.

4.1.1. Nutidens oprørere⁹⁷ (modstandere af Kadyrov)

Som beskrevet under afsnit 2 har oprørernes mål ændret sig over årene fra at være en uafhængighedskamp, under den 1. og begyndelsen af den 2. tjetjenske krig, til at være en kamp for et islamisk kalifat i Kaukasus. Fjenden er ikke længere blot Rusland men nu også de tjetjenske myndigheder.

⁹⁰ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaktioner mot oprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 5

⁹¹ Se endvidere under afsnit 4.4. om kvinder

⁹² Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 13

⁹³ Det nævnes, at det kan være nok at bede på sin egen måde eller udvise anden afvigende religiøs adfærd

⁹⁴ Landinfo, Religiøs overvågning, marts 2010, s. 1

⁹⁵ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaktioner mot oprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 5

⁹⁶ Ibid, s. 10

⁹⁷ Ifølge Landinfo dækker begrebet "nutidens (dagens) oprørere", personer der har været aktive fra 2003/2005 og frem til i dag. (Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaktioner mot oprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 14)

Det fremgår af en rapport fra den amerikanske "tænketaank" Congressional Research Service, at *"Remaining rebels in Chechnya have split into three basic groups, one represented by Doku Umarov, another represented by mujahidin vying with Umarov, and perhaps until recently, a third somewhat disparate group represented by Akhmed Zakayev, who stresses independence for Chechnya more than jihad. In late 2007, Umarov declared himself the amir of the Caucasus Emirate and declared an end to the rebel Chechen Republic of Ichkeriya."*⁹⁸

Professor Aleksej Malasjenko fra Carnegie Endowment har i et interview til Landinfo i 2009 oplyst, at oprørsgrupperne ikke har nogen klar struktur, og at de handler på eget initiativ. Nogle oprørere handler uafhængigt men er stadig tilknyttet en gruppe. Ifølge Malasjenko er Doku Umarov leder for oprørerne i Dagestan, Tjetjenien og Ingusetien⁹⁹.

Flere kilder oplyser, at oprørerne fortsat rekrutterer nye medlemmer, til trods for at Kadyrov bruger stærke midler for at svække oprørsbevægelsen. Der henvises til dårlig økonomi og mangel på menneskerettigheder som primære årsager til, at mange lader sig hverve. Der er blandt kilderne stor usikkerhed om antallet af oprørere, men det anslås i Landifos temanotat fra 2009, at tallet ligger på mellem 200 til 800 personer, der hovedsagligt opholder sig i bjergområderne i syd. En anonym kilde har oplyst til Landinfo, at oprørsbevægelsen rekrutterer unge mænd uden fremtid og henvist til de dårlige socioøkonomiske forhold som forklaring. Human Rights Watch har påpeget, at nogle tilslutter sig oprørerne for at hævne de forbrydelser, myndighederne har begået mod deres familier. Human Rights Watch henviste også til, at tilslutning til oprørerne er den eneste måde at vise sin opposition til regimet på¹⁰⁰.

Kadyrovs pressetalsmand Timur Aliev har forklaret til Landinfo i et interview i juni 2009, at *"det er en del sociale "outsidere" som søger sig til oprørerne. For andre er det et udtryk for en ungdomskultur med trender og derigjennom et udtryk for identifikation. Oprørerne kan også representere personer som reagerer med protest på myndighedenes handlinger. Andre igen kan, ifølge Aliev, slutte sig til oprørerne af ren eventyrlyst."*¹⁰¹

Ifølge russisk lov er oprørernes virksomhed kriminell, og både oprørere og de som yder bistand til oprørerne kan strafforfølges for deres gerninger¹⁰².

En anonym tjetjensk organisation oplyste til Landinfo i 2009, at oprørere enten bliver dræbt eller dømt¹⁰³.

⁹⁸ Congressional Research Service, december 2010, s. 9

⁹⁹ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaktioner mot oprørere og personer som bistår dem, september 2009 s. 10

¹⁰⁰ Ibid, s. 10-11

¹⁰¹ Ibid, s. 11

¹⁰² Ibid, s. 7

UK Home Office skriver i Operational Guidelines fra 2008, at *“The Russian authorities have committed serious human rights abuses including torture, rape, kidnappings and extra judiciary executions in Chechnya. Chechen rebels have also been involved in serious human rights violations including major acts of terrorism outside Chechnya and summary executions of civilians. Those who are involved or who are suspected of being involved with Chechen rebels face a serious risk of persecution from the Federal authorities.”* Af samme guidelines fremgår, at *“If....claimants’ fear is of ill treatment/persecution by the state authorities they cannot apply to these authorities for protection.”*¹⁰⁴

Flere kilder nævner, at når en person tilslutter sig oprørerne, lægges der billeder af personen på www.youtube.com, således at der ikke er nogen vej tilbage for den nyrekrutterede, idet myndighederne med offentliggørelsen af billederne får kendskab til hvervningen¹⁰⁵.

4.1.2. Oprørere der var aktive i begyndelsen af den 2. tjetjenske krig

Der hersker blandt kilderne uenighed om, hvorvidt oprørere, der var aktive i begyndelsen af den 2. tjetjenske krig, risikerer problemer med myndighederne i dag. Ifølge Memorial i Moskva, kan sådanne personer fortsat være af interesse for myndighederne, selvom Kadyrov først og fremmest lægger vægt på den oprørsvirksomhed, der foregår i dag. En person, der således erklærer sin støtte til Kadyrov og markerer sin modstand til den tidligere præsident Maskhadov, kan slippe for problemer, men må til gengæld forvente at kunne blive afkrævet aktivt samarbejde med regimet. En anonym advokat påpegede, at en tidligere oprører, der ikke længere er aktiv, ikke vil være så interessant for myndighederne¹⁰⁶.

Ifølge organisationen Russian Justice Initiative (RJI) i Moskva har det betydning, hvilken oprørsgruppe man har tilhørt og hvilke typer aktioner man har været ansvarlig for, om man har kæmpet mod tjetjenske styrker eller russiske styrker, om man har dræbt tjetjenere, hvor profileret man har været og hvilken klan tilknytning man har¹⁰⁷.

En humanitær organisation i Nordkaukasus oplyste endvidere til Landinfo, at de personer der var aktive i begyndelsen af den 2. tjetjenske krig kan udsættes for afhøring og lignende. Organisationen henviste til, at *“Tidligere oprørere kan være under risiko fordi politiet trenger resultater å vise til.... politiet og sikkerhetstjenestene er under press for at de skal produsere en “god” statistikk over antall personer tatt for delaktighet i opprørsvirksomhet. Personer som*

¹⁰³ Ibid, s. 11

¹⁰⁴ British Home Office, november 2008, s. 6-7

¹⁰⁵ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, september 2009, s. 11

¹⁰⁶ Ibid, s. 12

¹⁰⁷ Ibid

ikke har overgitt seg vil derfor alltid være redde for hva som kan skje. De som har overgitt seg til Kadyrov er i en annen situasjon, men kan likevel ikke føle seg helt trygge.” Organisationen påpegede endvidere, at de forskellige oprørsgrupper har forskellige motiver, og at grupper som kæmper ud fra en ideologisk overbevisning med ønsket om oprettelse af et islamisk kalifat, er de grupper som myndighederne er mest ivrige for at nedkæmpe¹⁰⁸.

4.1.3. Oprørere der var aktive i den 1. tjetjenske krig

Ifølge adskillige kilder, som Landinfo har interviewet i juni 2009, er de tjetjenske myndigheder ikke særligt interesserede i oprørere, der var aktive under den første krig, da modstanderen her var de russiske føderale myndigheder. Profilerede oprørere fra den første krig kan fortsat være udsatte, dog i mindre grad hvis de offentligt støtter Kadyrov. Personer, der har været involveret i alvorlig kriminalitet begået under den første krig, kan fortsat risikere strafforfølgelse¹⁰⁹.

4.1.4. Tidligere oprørere der vender hjem efter udlandsophold

Memorial i Grozny oplyste til Landinfo, at tidligere kendte oprørere, der har opholdt sig i udlandet, bør få en garanti fra Kadyrov, før de vender hjem. Uden en sådan garanti vil de være i risiko for at blive afhørt og få problemer med lokalt politi. En humanitær organisation i Nordkaukasus udtalte, at Kadyrov ikke bryder sig om tjetjenere, der har opholdt sig i udlandet, da han betragter dem som forrædere. Ifølge organisationen risikerer mange at blive afhørt, hvis de vender hjem¹¹⁰.

4.2. Personer der har hjulpet eller mistænkes for at have hjulpet oprørerne

Flere kilder har til Landinfo oplyst, at der slås hårdt ned på bistand til nutidens oprørere. Dette gælder uanset bistandsydernes køn og alder. Både humanitær og logistisk bistand til oprørere regnes for medvirken i oprørsbevægelsen og kan straffes efter den russiske straffelovs § 208. Oftest afsiges der ubetingede domme for bistand til oprørere¹¹¹.

Ifølge en repræsentant fra en tjetjensk menneskerettighedsorganisation løber de personer, som bistår oprørerne, en stor risiko. Selv tilfældig bistand er risikabel, da arten og omfanget af bistanden ikke har betydning. Human Rights Watch oplyste, at befolkningen føler sig forpligtet til at give oprørerne mad, når de beder om det. Opdages det, risikerer de at blive slået og mishandlet eller strafforfulgt. Uanset om

¹⁰⁸ Ibid, s. 12-13

¹⁰⁹ Ibid, s. 14

¹¹⁰ Ibid, s. 13-14

¹¹¹ Ibid, s. 8

personen har været tvunget til at yde bistand, risikerer vedkommende problemer med myndighederne. Human Rights Watch nævnte et eksempel med en kvinde, der blev tortureret og idømt et års betinget fængsel for at have givet mad og tøj til sin søn, der havde tilsluttet sig oprørerne¹¹².

Russian Justice Initiative (RJI) i Nazran oplyste, at personer der yder bistand til oprørerne risikerer udenretslig henrettelse. Organisationen henviste til et konkret tilfælde, hvor en kvinde blev dræbt, fordi hun havde solgt mad til oprørere¹¹³.

4.2.1. Personer der har hjulpet oprørerne under den tidlige fase af den 2.tjetjenske krig

Ifølge kilder, der har udtalt sig til Landinfo i 2009, er bistand ydet til oprørere i den tidlige fase af den anden krig som udgangspunkt ikke så interessant for myndighederne i dag. Dog afhænger det af omfanget af bistanden, og hvem man bistod. Lige som oprørere, der var aktive i samme periode fortsat kan være interessante for myndighederne, kan personer, der ydede bistand til oprørerne, også være det ifølge en humanitær organisation i Nordkaukasus. Det er afgørende *"hvem den aktuelle personen er; hvilke meninger han har, og om han er tilknyttet 'feil' gruppe."*¹¹⁴

Ifølge Memorial i Moskva vil det være svært at pege på præcist, hvem der kan være udsat. Det afgørende vil være, om personen fortsat har kontakt med oprørerne. Ligeledes kan det spille en rolle, hvis bistanden blev givet over en lang periode eller til profilerede oprørere. Både Memorial og en repræsentant for en tjetjensk menneskerettighedsorganisation påpegede, at det var sædvanligt i hele Tjetjenien at yde en vis form for bistand til oprørerne. Dels kunne det være vanskeligt at nægte at give bistand, og dels var det en måde at tjene penge på. Hvis alle, der havde ydet bistand, skulle forfølges, ville halvdelen af befolkningen sidde i fængsel ifølge Memorial. Ifølge Human Rights Watch vil selv bistand givet over en længere periode i begyndelsen af 2000-tallet som udgangspunkt ikke være af interesse for myndighederne i dag¹¹⁵.

Flere kilder, herunder Human Rights Watch oplyste, at personer der har ydet bistand til særligt profilerede oprørere som f.eks. Basajev eller Doku Umarov fortsat kan være i risiko i dag, selvom hjælpen blev givet for lang tid siden¹¹⁶.

¹¹² Ibid, s. 15

¹¹³ Ibid

¹¹⁴ Ibid, s. 16

¹¹⁵ Ibid

¹¹⁶ Ibid, s. 17

4.2.2. Personer der har hjulpet oprørerne under den 1. tjetjenske krig

Samtlige kilder der udtalte sig til Landinfo i 2009 fremhævede, at de personer, der har ydet bistand til oprørerne under den 1. tjetjenske krig, ikke længere er i risiko for forfølgelse, da oprørernes kamp dengang var mod Rusland, i modsætning til kampen i dag, der er mod de tjetjenske myndigheder¹¹⁷.

4.3. Familiemedlemmer til oprørere (kollektiv afstraffelse)

Landinfo har i 2009 interviewet en række kilder om situationen for familiemedlemmer til oprørere. Kilderne pegede på denne gruppe som værende den mest sårbare gruppe i Tjetjenien i dag. Flere kilder fremhævede, at Ruslands afslutning af anti-terroraktionen d. 16. april 2009, med dertil følgende tilbagetrækning af føderale styrker fra området, har givet øget kontrol til præsident Kadyrov, hvilket har ført til yderligere pres på oprørernes familiemedlemmer¹¹⁸.

Samtlige kilder bekræftede, at situationen for familiemedlemmer til oprørere er forværret i løbet af 2009, efter at præsidenten offentligt annoncerede, at familier ville blive gjort ansvarlige for oprørernes handlinger. Familier til oprørere anses for at være skyldige i, at deres søn eller bror har tilsluttet sig oprørerne. De opfordres til at iværksætte præventive tiltag og til offentligt at fornægte de slægtninge, der er med i oprørsbevægelsen. Lykkes det ikke en familie at hente en oprører ”hjem fra skoven” og afslutte den kriminelle virksomhed, risikerer familien blandt andet at få sat ild til huset. Russian Justice Initiative (RJI) i Nazran berettede, at familiemedlemmer bliver presset til at stå frem på TV og bede sønnerne overgive sig, til trods for at de ofte ikke er klar over om sønnerne er forsvundet eller blevet en del af oprørsbevægelsen¹¹⁹.

Ifølge årsrapporten fra Human Rights Watch benytter de tjetjenske myndigheder sig af kollektiv afstraffelse. Såvel højtplacerede embedsmænd som præsidenten selv har offentligt udtalt, at familiemedlemmer til oprørere må forvente straf med mindre oprøreren overgiver sig¹²⁰. Kadyrov og hans embedsmænd opfordrer til forfølgelse af familiemedlemmer til oprørere og har offentligt udtalt, at *”not only Wahhabis should be destroyed, but their relatives also”*. Præsidenten har i en TV udsendelse udtalt: *”If you want to take responsibility of your children, then go to the Mosque and denounce them.”*¹²¹

¹¹⁷ Ibid

¹¹⁸ Landinfo, Situationen for tjetjenske oprøreres familiemedlemmer, august 2009, s. 7

¹¹⁹ Ibid, s. 7-8

¹²⁰ Human Rights Watch, januar 2011

¹²¹ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 26

Human Rights Watch udtalte til Landinfo i 2009, at myndighedernes reaktioner overfor familiemedlemmer til oprørerne bruges til at skræmme unge mænd, så de ikke tilslutter sig oprørerne. Aktionerne bruges ligeledes som metode for at få oprørerne til at overgive sig¹²².

Ifølge en tjetjensk menneskerettighedsorganisation er graden af pression og overgreb, som familiemedlemmer til oprørere risikerer, blandt andet afhængig af oprørerens aktivitetsniveau, om oprøreren er aktiv i dag, om oprøreren har forladt landet eller om vedkommende er dræbt. Familierne kan ikke vide, hvad de risikerer at blive udsat for, men der peges på, at arrestationer, tortur og drab er blandt de reaktioner myndighederne benytter sig af¹²³.

Kadyrovs pressetalsmand Timur Aliev oplyste til Landinfo, at familiemedlemmer til aktive oprørere er ofre for intens overvågning, da de bruges til at få kontakt med oprørerne. De risikerer arrestationer, for at myndighederne kan kortlægge forbindelsen til oprørerne. Memorial Moskva oplyste, at mange familiemedlemmer bliver anholdt. De løslades ofte efter kort tid, men risikerer efterfølgende at være under overvågning og kan opleve trusler om yderligere arrestation. Ifølge Human Rights Watch foregår arrestationerne uden lov og dom. Der vil typisk være tale om kortvarige arrestationer fra to timer til to dage. Såfremt et familiemedlem ikke vil give oplysninger til myndighederne, risikerer de at få fabrikeret en sag i mod sig. Human Rights Watch påpegede, at der sædvanligvis bruges fysisk vold i forbindelse med arrestationer og afhøring¹²⁴.

Når myndighederne forsøger at overtale familiemedlemmer/oprørere til overgivelse bruges, ifølge Memorial, forhandlinger om mulighed for at undgå strafforfølgelse. Til gengæld skal der gives oplysninger om våben, kollegaer i oprørsbevægelsen etc. Ellers risikerer familiemedlemmer eller oprøreren fængsel. Denne ”byttehandel” betegnes som Kadyrovs ”private” amnestier¹²⁵.

Ifølge Memorial vil det oftest være unge mandlige familiemedlemmer, der kommer i myndighedernes søgelys og risikerer at blive bortført, mishandlet og truet til at give oplysninger om ”slægtninge i skoven”¹²⁶. En tjetjensk menneskerettighedsorganisation har oplyst til Landinfo, at det typisk vil være oprørerens brødre, der risikerer myndighedsovergreb, men at også søstre kan være i risiko. Det vil dog være mere sjældent, at kvinder udsættes for overgreb, da kvinder anses som ærbare og derfor ikke skal

¹²² Landinfo, Situationen for tsjetsjenske oprøreres familiemedlemmer, august 2009, s. 6

¹²³ Ibid, s. 8

¹²⁴ Ibid, s. 9

¹²⁵ Ibid, s. 8

¹²⁶ Ibid, s. 11

”røres/arresteres”. Der kan dog være undtagelser. Eksempelvis er ugifte kvinder mere udsatte. Ligeledes vil en kvinde med et dårligt omdømme, ifølge kilden, også være mere udsat¹²⁷.

Flere kilder nævnte eksempler på, at også fjernere slægtninge kan være i risiko for overgreb, herunder for ildspåsættelse. Et familiemedlems høje alder er ikke nødvendigvis en hindring for overgreb, særligt ikke hvis oprøreren er meget aktiv og profileret¹²⁸. Memorial i Grozny henviste til et tilfælde, hvor en gammel mand blev voldsomt mishandlet for at have givet husly til en slægtning, der var oprører¹²⁹.

4.3.1. Ildspåsættelse

Ifølge Memorial forekom der ildspåsættelse af boligen til familiemedlemmer af oprørere i perioden 2003 til 2005. Denne praksis ophørte frem til 2008, men er nu påbegyndt igen. Human Rights Watch oplyste i 2009 at have registreret 25 ildspåsættelser, men frygtede, at der er flere tilfælde. Memorial rettede henvendelse til Rigsadvokaten i Tjetjenien og anmodede om at få undersøgt og efterforsket ildspåsættelserne. Konklusionen på undersøgelsen og efterforskningen var, at beboerne selv var skyld i branden på grund af elektriske fejl, ulykker med stearinlys mv., til trods for at flere vidner kan bekræfte, at brandene var påsat¹³⁰.

US State Department rapporterer om fortsatte ildspåsættelser i 2010: *”The Chechen arson campaign began in 2008 following explicit threats by Chechen President Kadyrov and by Grozny Mayor Muslim Khuchiyev of burning down houses belonging to families whose sons were suspected of joining the insurgency.”*¹³¹

Thomas Hammarberg skriver i sin rapport fra 2009, at *”Human rights NGOs have reported on practices of collective punishment of relatives of alleged terrorists or insurgents. According to these reports, punitive house-burning has continued to be among the tactics against families of alleged insurgents. The Chechen authorities have admitted that police officers have been involved in such cases, although they have stressed that the officers concerned had acted on their own initiative.”*¹³²

4.3.2. Familiemedlemmer til tidligere oprørere

Ifølge de kilder Landinfo har interviewet i 2009 er familiemedlemmer til tidligere oprørere ikke nær så udsatte som familiemedlemmer til oprørere, der er aktive i dag. Flere kilder pegede på den tjetjenificering der er sket af konflikten, og at de familiemedlemmer, der kæmpede under den første krig og i begyndelsen af

¹²⁷ Ibid

¹²⁸ Ibid, s. 12

¹²⁹ Landinfo, Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, eptember 2009, s. 15

¹³⁰ Ibid, s. 10-11

¹³¹ US Department of State, april 2011, section 1 g

¹³² Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, november 2009, s. 9

den anden krig, kæmpede mod de føderale styrker i modsætning til nutidens oprørere, der kæmper mod de tjetjenske myndigheder. Mange af de tidligere oprørere har i øvrigt tilsluttet sig Kadyrov eller er rejst til udlandet. Dog kan særligt familiemedlemmer til profilerede oprørere være i risiko¹³³.

4.4. Kvinder

Adskillige kilder beskriver, at situationen for kvinder er forværret gennem de seneste år i takt med en stigende islamisering i samfundet. I et temanotat fra 2009 skriver Landinfo, at islamiseringen under præsident Kadyrovs styre synes at have ændret tjetjenske kvinders situation til det værre. Krigene har påvirket familiestrukturerne og gjort kvindernes situation mere sårbar. *"Svært få kvinner oppsøker myndighetene når de utsettes for overgrep og myndighetene er heller ikke i en slik posisjon at de vil gi kvinnene den beskyttelsen de trenger."*¹³⁴

En undersøgelse foretaget af en international organisation i Nordkaukasus viser, at kvinder uden familie udgør den mest sårbare gruppe af kvinder i Tjetjenien, idet de er mere udsatte for dårlig behandling og vold, og ikke har nogen til at beskytte sig¹³⁵. Enker må ifølge Human Rights Watch' oplysninger til Landinfo kunne bevise, at de har været gift for at blive socialt respekteret¹³⁶. Til trods for en skilsmisserate på over 50 % i Rusland, er skilsmisseraten i Tjetjenien kun på 0,5 per 1.000 indbyggere. Den lave skilsmisserate tilskrives det traditionelle familiemønster i det tjetjenske samfund. Flere kilder pegede på, at mange mænd ikke vil giftes med en kvinde, der har været gift tidligere, og at børn typisk skal blive hos faren og hans familie efter skilsmisse¹³⁷.

US State Department beskriver i årsrapporten for 2010, at *"Although polygamy is illegal, the Chechen government has encouraged men to take more than one wife, has encouraged women and girls to wear headscarves when in public (schools, universities, and government offices), and threatened the jobs of some unmarried women, should they choose to stay single."*¹³⁸

Ifølge rapporteur Dick Martys rapport anvender de tjetjenske domstole nu sharia lovgivning i strid med russisk lovgivning. Ifølge rapporten er et resultat heraf f.eks., at familien til en afdød mand kan fratage enken hendes børn over 12 år samt hendes ejendom.¹³⁹

¹³³ Landinfo, Situasjonen for tsjetsjenske oprøreres familiemedlemmer, august 2009, s. 13-14

¹³⁴ Landinfo, Kvinners situasjon, 30. november 2009 s. 3

¹³⁵ Ibid, s. 8

¹³⁶ Ibid

¹³⁷ Ibid, s. 13-14

¹³⁸ US Department of State, april 2011, section 6

¹³⁹ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 9

Human Rights Watch oplyste til Landinfo i 2009, at *"polygami er blitt sosialt akseptert ved at Ramzan Kadyrov oppfordrer den tsjetsjenske befolkningen til å praktisere polygami. Det er langt færre menn enn kvinner i befolkningen, og Kadyrov hevder at polygami løser dette problemet. Ifølge Kadyrov kan menn ha opptil fire ektefeller."*¹⁴⁰ Polygami forekommer ifølge kilden såvel i byerne som på landet.

Brudero er en gammel skik, som fortsatt praktiseres i Tjetjenien. Der finnes ikke statistikk over antallet av brudero, men Landinfo refererer en kilde for at anslå, at ca. halvdelen av alle giftermål indledes med brudero. Brudero kan både foregå frivillig - noe begge parter har arrangert som en symbolsk "kidnapning" - eller ved tvang. Brudero skjer sædvanligvis ved, at kvinnen tvinges inn i en bil og bringes til brudgommens familie eller venner, hvor hun forsøges overtalt eller tvinges til at gifte seg. En delegation oppsøker kvindens familie for å formalisere en slags aftale. Med mindre kvinnen stikker av eller løslades inden neste morgen, er hendes muligheter for å undgå tvangsægteskap små, fordi en ugift kvinne, der har tilbragt en nat i en mands hus, regnes for å være hans hustru. Selv om brudero formelt sett er straffbart etter den føderale straffelovs § 126 med op til 8 (10) års fengsel, straffes brudekidnappere ikke. Ifølge en anonym kildes opplysninger til Landinfo kontaktes politiet stort sett aldri i forbindelse med brudero eller tvangsægteskap, da det regnes for å være et familieanliggende. Ifølge kilden vil *"politiets etterforskning være svært overfladisk og motparten kan få saken avsluttet via bestikkelser."*¹⁴¹ US State Department skriver, at *"According to NGOs, bride kidnapping was another prevalent practice in the North Caucasus. Backed by local ancient tradition, it had reportedly grown as an acceptable reason to abduct and rape young women, whether they were returned to their families married or not. Often in these cases, the young women are forever 'sullied' as they are no longer virgins and cannot enter a legitimate marriage."*¹⁴²

Ifølge en Human Rights Watch rapport fra mars 2011 har president Kadyrovs "dydskampagne" i forhold til kvinner fått prioritet siden 2006. Human Rights Watch skriver blant annet, at *"He made numerous public statements, including on Chechen television, which appears to be under his control, regarding the need for women to adhere to 'modesty laws,' by, among other things, wearing a headscarf and following men's orders. He has described women as men's 'property' and publicly condoned honor killings"*. I løpet av 2009 og 2010 har myndighetene utvidet håndhevelsen av påbudet om å bære tørklæde til ikke kun å omfatte kvinner, der arbeider i den offentlige sektor, men også ved kvinders ferden på offentlige steder¹⁴³.

¹⁴⁰ Landinfo, Kvinners situasjon, november 2009, s. 6

¹⁴¹ Landinfo, Kvinners situasjon, november 2009, s. 13

¹⁴² US Department of State, april 2011, section 6

¹⁴³ Human Rights Watch, "You Dress According to Their Rules", mars 2011, s. 2

US State Department skriver i 2010 rapporten, at "In June HRW received credible reports of individuals, including law enforcement agents, pelting uncovered women on the streets of Grozny with paintball guns and threatening future brutality should they not cover themselves. At least one of the women had to be hospitalized as a result. In an interview with the television station Grozny on July 3, Chechen President Kadyrov expressed unambiguous approval of this practice by professing his readiness to "award a commendation" to the men who engaged in these activities. In August HRW reported receiving numerous accounts of the harassment of women in the streets of the capital by groups of men claiming to represent the Islamic High Council (muftiat) of the republic. They reportedly were joined by young men who pulled on the women's sleeves, skirts, and hair and accused them of being dressed like harlots. In two instances reported to HRW, members of Chechen law enforcement bodies were among the perpetrators." ¹⁴⁴

Sedler med følgende ordlyd er blevet delt ud blandt kvinderne¹⁴⁵:

Dear Sisters!

We want to remind you that, in accordance with the rules and customs of Islam, every Chechen woman is
OBLIGED TO WEAR A HEADSCARF.

*Are you not disgusted when you hear the indecent "compliments" and proposals that are addressed to you because you have dressed so provocatively and have not covered your head? **THINK ABOUT IT!!!** Today we have sprayed you with paint, but this is only a **WARNING!!! DON'T COMPEL US TO RESORT TO MORE PERSUASIVE MEASURES!!!***

At kvinders vilkår er vanskelige fremgår blandt andet af ombudsmand Nurdi Nukhazhieyevs udtalelse til en avis i november 2008 i forbindelse med fundet af seks unge kvinder, der var blevet brutalt myrdet: "Unfortunately, we have among us some women who are beginning to forget the code of conduct that should be followed by mountain women. The male members of their family who consider that they have been dishonoured carry out acts of mob justice." Få uger tidligere havde Præsident Kadyrov udtalt til avisen Komsomolskaya Pravda, at "a woman should be considered as property owned by a man. Here, if a woman does not behave correctly, her husband, her father and her brother are responsible. In our tradition, if a woman is unfaithful, she is killed ... It can happen that a brother kills his sister or a husband kills his wife. Our boys go to prison for that ... as President, I cannot allow people to be killed. So let us make sure that women do not wear shorts." ¹⁴⁶

¹⁴⁴ US Department of State, april 2011, section 6

¹⁴⁵ Human Rights Watch, "You Dress According to Their Rules", marts 2011, s. 21

¹⁴⁶ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 9

US State Department skriver i 2010 rapporten, at der ifølge Human Rights Watch var *"...reports that "honor killings" were a continuing problem in some areas, such as the Caucasus, although it was difficult to estimate an exact number of victims."*¹⁴⁷

4.5. Tidligere politimænd

Ifølge Landinfos temanotat fra 2010 er det svært at stoppe arbejdet som politimand i Tjetjenien. Hvor man før skulle betale bestikkelse for at opnå ansættelse ved politiet, skal man nu betale bestikkelse for at få lov at holde op, hvis det overhovedet er muligt. Det fremgik af notatet, at *"Generelt er reaksjonene mot polititjenestemenn som går av negative, ifølge Memorial. Politimennene anses ikke lenger å være "en av oss", og de kan lett bli offer for mistenkeliggjøring."*¹⁴⁸ Memorial påpegede, at politifolk har så mange informationer om ulovlige aktioner, som de har deltaget i, at de ikke får lov til at opsigte deres stilling. Ifølge Memorial afhænger graden af udsathed af, hvor nært den enkelte politimand har arbejdet med præsident Kadyrov. De som har arbejdet tæt på Kadyrov vil være i en vanskelig situation, hvis de trækker sig¹⁴⁹. Human Rights Watch mente ikke, at positionen indenfor politiet vil være afgørende for, om tidligere politimænd vil få problemer. Organisationen pegede på, at de fleste politimænd har været involveret i overgreb, og dermed kan de fleste være udsatte¹⁵⁰.

4.6. Menneskerettighedsforkæmpere

Human Rights Watch skriver i 2010 rapporten, at forholdene for NGO'er, der arbejder med menneskerettigheder, stadig er vanskelige til trods for Kremles gentagne udtalelser om vigtigheden af normale arbejdsvilkår for disse organisationer. Særligt de personer, der arbejder for at stoppe straffrihed, risikerer forfølgelse. Præsident Kadyrov og andre højtplacerede tjetjenske embedsmænd kommer fortsat med truende kommentarer om menneskerettighedsforkæmpere. I juli 2010 beskrev Kadyrov i et TV-interview menneskerettighedsforkæmpere og Memorial aktivister som *"enemies of the state, enemies of the people, enemies of the law."*¹⁵¹

Amnesty International skriver i sin årsrapport for 2010, at *"The environment for human rights defenders and independent NGOs remained difficult. Threats, assaults, administrative harassment and public attacks on their character and integrity continued, with the intention of impeding their work and undermining their credibility with the public."*¹⁵²

¹⁴⁷ US Department of State, april 2011, section 6

¹⁴⁸ Landinfo, Situasjonen for tidligere politimenn, april 2010, s. 7

¹⁴⁹ Ibid, s. 8

¹⁵⁰ Ibid, s. 9

¹⁵¹ Human Rights Watch, januar 2011

¹⁵² Amnesty International, 2011

Ligeledes beskriver FCOs årsrapport for 2010, at *“Human rights defenders, particularly those working on issues related to the North Caucasus, were subjected to frequent intimidation, threats of violence and physical attacks.”*¹⁵³

I sommeren 2009 anklagede de tjetjenske myndigheder offentligt menneskerettighedsorganisationer for at være *“enemies of the Republic”* og *“accomplices of terrorist groups”*. Samme sommer udtalte et medlem af Dumaen tæt på Kadyrov om menneskerettighedsforkæmpere, at de *“help these devils [i.e. terrorists and fighters] and defend their interests and their actions”*. *“They do just as much damage as the ones that hide in the woods (...). These devils, these terrorists, the ones that help and support them, we will destroy them.”*¹⁵⁴

Den 15. juli 2009 blev den prisbelønnede menneskerettighedsforkæmper fra organisationen Memorial, Natalia Estemirova, bortført uden for sin lejlighed tidligt om morgenen. Senere samme dag blev hendes lig fundet ved en skov i Ingusetien. Estemirova arbejdede blandt andet på at efterforske sager om kidnapning, tortur og udenretslige henrettelser begået af russiske og tjetjenske myndigheder¹⁵⁵.

Efter drabet på Natalia Estemirova blev formanden for Memorial, Oleg Orlov, anklaget for æreskrænkende udtalelser mod Ramzan Kadyrov, som han holdt politisk ansvarlig for mordet på Estemirova. Udtalelserne resulterede i, at Orlov ved en civilretssag ved byretten i Moskva i januar 2010 blev dømt til at betale erstatning til den tjetjenske præsident. Ved den senere strafferetssag blev Oleg Orlov den 14. juni 2011 frifundet, idet byretten i Moskva fandt, at hans anklager mod præsidenten var hypotetiske og ikke udgjorde æreskrænkelse¹⁵⁶. Under retssagen har Orlov blandt andet forklaret, at præsidenten under tidligere møder havde foreslået Oleg Orlov, at Memorial burde ændre arbejdsmetoder. Frem for at offentliggøre sager, burde Memorial fortælle præsidenten selv om sagerne, så han kunne tage sig af dem¹⁵⁷.

Den 10. august 2009 blev Zarema Sadulayeva, leder af velgørenhedsorganisationen *“Save the Generation”* og hendes mand, Alik Dzhabrailov, bortført fra organisationens kontor i Grozny. Dagen efter blev ægteparrets lig fundet med skudhuller i bagagerummet i Alik Dzhabrailovs bil. Organisationen, der havde eksisteret siden 2001, arbejdede med genoptræning og støtte til handicappede børn, forældreløse børn og andre ofre for konflikterne i Nordkaukasus¹⁵⁸.

¹⁵³ FCO - UK Foreign and Commonwealth Office, marts 2011, s. 5

¹⁵⁴ Observatory for the Protection of Human Right Defenders, september 2010, s. 408-409

¹⁵⁵ Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, november 2009, s. 6

¹⁵⁶ World Organisation Against Torture (OMCT), juni 2011

¹⁵⁷ Parliamentary Human Rights Group (PHRG), juni 2010, s. 21

¹⁵⁸ Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, november 2009, s. 6

Medlemmer af Joint Mobile Group of the Russian Human Rights Organizations in Chechnya¹⁵⁹ (Mobile Group) har modtaget trusler ved talrige lejligheder. Mobile Group blev stiftet i 2009 og er en koalition af førende russiske menneskerettighedsorganisationer, fra forskellige russiske regioner, der skiftes til at arbejde i Tjetjenien. Mobile Group efterforsker forbrydelser, som lokale myndigheder påstås at være involveret i.

Mobile Group har blandt andet efterforsket sagen om Islam Umarpashaev, der i december 2009 blev bortført fra sit hjem og tilbageholdt indtil april 2010. Under sit fangenskab sad Umarpashaev fastgjort til en radiator med håndjern i tre måneder i OMONs¹⁶⁰ hovedkontor. Han blev regelmæssigt slået, truet og sultet. Mobile Group hjalp hans familie med at bringe sagen om hans forsvinden for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og da han blev løsladt i april 2010 var det ifølge gerningsmændene, fordi hans far *"went all the way to the European Court and created problems."* I januar 2011, efter intervenieren fra den europæiske menneskerettighedskommissær Thomas Hammarberg, lykkedes det at få flyttet efterforskningen af Umarpashaevs sag fra den tjetjenske rigsadvokats kontor til føderalt niveau. Forinden var Umarpashaev og hans familie ellers lovet vidnebeskyttelse under det lokale tjetjenske vidnebeskyttelsesprogram. Denne beskyttelse resulterede dog i, at hans far og bror blev indkaldt til møde med den tjetjenske OMON kommandør, som truede dem med repressalier, hvis de ikke fik overbevist Umarpashaev om at trække sin klage tilbage. Tanya Lokshina fra Human Rights Watch har udtalt om sagen, at *"We have been working in Chechnya for many years.....these days, people there are simply paralyzed by fear, not daring to lodge complaints against law enforcement and security officials under de facto control of the Chechnya leader, Ramzan Kadyrov. By persevering in his quest for justice, Islam Umarpashaev is displaying immense courage."*¹⁶¹

4.7. Personer der har anlagt sag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i over 150 afgørelser fundet Den Russiske Føderation skyldig i alvorlige overtrædelser af menneskerettighederne i Nordkaukasus – hovedsagligt i Tjetjenien¹⁶². Rusland betaler erstatning til ofre men undlader ellers at efterkomme afgørelserne, særligt for så vidt angår effektiv efterforskning af sagerne med henblik på at stille gerningsmændene til regnskab. De russiske myndigheder undlader også at foretage tilstrækkelige skridt i forhold til at undgå gentagelse af tilsvarende forbrydelser. Der indgives hvert år nye klager til Domstolen, der har ca. 20.000 sager fra Den Russiske

¹⁵⁹ Mobile Group vandt i 2011 prisen "Front Line Award for Human Rights Defenders at Risk" og Europarådets Parlamentariske Forsamlings menneskerettighedspris

¹⁶⁰ Chechen Special Task Police Force

¹⁶¹ Joint Press Release, Human Rights Watch, Front Line, International Federation for Human Rights (FIDH), Civil Rights Defenders, marts 2011

¹⁶² Human Rights Watch, januar 2011

Føderation til behandling, primært klager fra Nordkaukasus¹⁶³. Rapporteur Dick Martys skrev i sin rapport til Europarådet i 2010, at ca. 60 % af sagerne vedrører forsvindinger, mens andre sager vedrører *“destruction of homes, disproportionate use of force causing the death or injury of civilians, illegal detention, acts of torture or inhumane detention conditions.”*¹⁶⁴ Det forhold, at myndighederne ikke efterlever Domstolens afgørelser, er ifølge Human Rights Watch med til at skabe et miljø af straffrihed i Tjetjenien¹⁶⁵.

Af rapporteur Dick Martys rapport fremgår, at Domstolen siden 2002 har behandlet klager om chikane og trusler mod personer, der har anlagt sag ved Domstolen. I to sager er de pågældende ”forsvundet” og om en anden sag¹⁶⁶ fremgår det af rapporten, at *“the applicant and her entire family were massacred in their home.”*¹⁶⁷

Ifølge US State Department forelå der per september 2009 rapporter fra presse og menneskerettighedsorganisationer om, at mindst seks personer, der havde klaget til den Europæiske Menneskerettighedsdomstol var blevet dræbt eller bortført¹⁶⁸.

Blandt de personer, som er blevet dræbt efter at have indgivet klage til Domstolen, er Umar Israilov, en tidligere oprører, der efter tilfangetagelse og omfattende tortur blev ”overtalt” til at arbejde som bodyguard for Ramzan Kadyrov. Under sin tid som Kadyrovs bodyguard var Israilov vidne til, at talrige andre personer blev udsat for tortur og udenretslige henrettelser begået af Kadyrovs regime. I 2004 lykkedes det Israilov at flygte til Polen. Efter hans flugt fra Tjetjenien blev flere af hans familiemedlemmer tilbageholdt, heriblandt hans far, der var tilbageholdt og udsat for tortur i mere end ti måneder¹⁶⁹. Israilov rejste videre til Østrig, hvor han i 2006 blev anerkendt som flygtning. Han indgav klage til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og hævdede blandt andet at have været udsat for gentagen og omfattende tortur af Ramzan Kadyrov selv. Selvom den tjetjenske præsident mistænkes for mange brud på menneskerettighederne, var det tilsyneladende første gang han blev direkte anklaget for at stå bag tortur og drab¹⁷⁰. Den 13. januar 2009 blev Umar Israilov skudt ned på gaden i Østrig ved højlys dag. Han havde forinden forgæves søgt om at få politibeskyttelse¹⁷¹. I juni 2011 blev tre tjetjenere ved en østrigsk domstol idømt henholdsvis livstid, 19 og 16 års fængsel for drabet på Israilov. Manden der affyrede skuddene er

¹⁶³ Europa-Parlamentets beslutning af 21. oktober 2010

¹⁶⁴ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 12

¹⁶⁵ Human Rights Watch, januar 2011

¹⁶⁶ Bitiyeva and others v. Russia, Application No. 36156/04, judgement of 23 April 2009

¹⁶⁷ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 15

¹⁶⁸ US Department of State, april 2011, section 1 e

¹⁶⁹ ECRE, marts 2011, s. 33

¹⁷⁰ New York Times, januar 2009, anvendt 26. august 2011

¹⁷¹ ECRE, marts 2011, s. 33

endnu på fri fod¹⁷². Det russiske retssystem ignorerede den østrigske domstols anmodning om juridisk bistand med henblik på at afhøre fem hovedvidner, heriblandt den formodede drabsmand og den tjetjenske præsident, der blandt andet skulle besvare spørgsmål om sit forhold til en af gerningsmændene¹⁷³.

Ifølge Dick Martys rapport har de føderale russiske myndigheder nedsat særlige efterforskningsenheder, der skal undersøge sager, hvor Rusland er dømt for krænkelse af menneskerettighederne. Repræsentanter for disse enheder oplyste i 2010, at kun to sager ud af 150 afgørelser fra Domstolen var opklaret; i den ene sag var den hovedmistænkte død, og i den anden sag var den mistænkte flygtet og nu efterlyst¹⁷⁴.

4.8. Blodhævn

Adskillige kilder udtalte til Landinfo i 2009, at blodhævn fortsat forekommer i Tjetjenien¹⁷⁵. En kilde oplyste, at *"Opprinnelig var blodhevn en forpliktelse som familiemedlemmer hadde. Det var ingen statlig institusjon som dømte i konfliktsaker."*¹⁷⁶ Ifølge Memorial i Moskva gjaldt oprindeligt et krav om, at blodhævn skulle erklæres offentligt, således at slægten kunne vide, at en anden slægt havde erklæret dem blodhævn. Sådan foregår det ikke i dag, hvor blodhævn erklæres gennem en religiøs leder eller foregår uden nogen form for erklæring overhovedet. Memorial henviste til, at *"Mange er redde for å erklære blodhevn mot mektige familier. Man gjør seg sårbar ved å erklære blodhevn åpent overfor en mektig familie."* Ifølge Memorial måtte man før i tiden gjennomføre blodhævn for at fremstå som en agtet slægt eller familie. I dag kan man forholde sig passiv¹⁷⁷.

En humanitær organisation i Nordkaukasus oplyste til Landinfo, at det er muligt at løse konflikten ved at betale "blodpenge" til offerets familie, såfremt de involverede familier kan blive enige herom. Ifølge kilden bedes den skyldige dog forlade landsbyen for altid¹⁷⁸.

Flere kilder udtalte til Landinfo, at kvinder og børn ikke udsættes for blodhævn, men at unge mænd over 15 år kan være i risiko. Der synes at være nogen uenighed om, hvilke handlinger der kan udløse blodhævn. Ifølge en humanitær organisation i Nordkaukasus kan drab og andre konflikter, men ikke trafikulykker, udløse blodhævn. Landinfo citerede Emil Souleimanov for at skrive, at blodhævn kan udløses af *"Taking of land, fatal injury, murder or serious insult."*¹⁷⁹

¹⁷² Osservatorio balcani e caucaso, juni 2011

¹⁷³ International Federation for Human Rights

¹⁷⁴ Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), juni 2010, s. 15

¹⁷⁵ Landinfo, Bruken av blodhevn, februar 2010, s. 6

¹⁷⁶ Ibid, s. 9

¹⁷⁷ Ibid, s. 8

¹⁷⁸ Ibid

¹⁷⁹ Ibid, s. 7

Ifølge repræsentanter fra en humanitær organisation i Nordkaukasus yder myndighederne i praksis ingen form for beskyttelse til personer, der er i risiko for at blive udsat for blodhævn¹⁸⁰.

4.9. Personer der vender hjem til Tjetjenien (returnees)

ECRE skriver i de opdaterede guidelines fra 2011, at *“Chechens returning from overseas are afraid of persecution if they are identified. On return, they are often suspected of either being involved in illegal armed groups, or at the very least of having significant resources. They encounter suspicion, become victims of extortion and have criminal cases fabricated against them”*. Der rapporteres videre, at hjemvendte indkaldes til møder med de føderale sikkerhedstjenester og indenrigsministeriet, hvor de afhøres, ofte med trusler, mishandling og afpresning. Unge mænd tvinges til at samarbejde med sikkerhedstjenesten. De der ytrer sig mod regimet, f.eks. de der har anlagt sag ved Menneskerettighedsdomstolen eller har klaget til nationale domstole, føderale myndigheder eller NGOer, er i størst risiko for overgreb¹⁸¹.

5. Internt flugtalternativ

Det er ifølge ECREs guidelines fra 2011 meget vanskeligt for tjetjenere at bosætte sig andre steder i det føderale Rusland. Problemerne inkluderer: *“extremely high levels of racism and xenophobia; illegal restrictions on the rights and freedoms of Chechen IDPs, including for example illegal practices restricting them registering at an address or change their passport outside of Chechnya.”*¹⁸²

Det fremgår af samme guidelines, at *“when Chechens try to settle elsewhere in Russia the state does everything possible to make them return to the Chechen Republic. The determination of Ramzan Kadyrov to gather all Chechens in Chechnya is encouraged by both federal and regional authorities. Chechens are refused again and again when they try to rent a flat, register at place of residence or find a job. This is done in an insulting and degrading manner.”*¹⁸³

US State Department skriver i årsrapporten fra april 2011, at *“The law provides for freedom of movement within the country, foreign travel, emigration, and repatriation; however, the government placed restrictions on freedom of movement within the country and on migration.....Although the law gives citizens the right to choose their place of residence freely, many regional governments continued to restrict this right through residential registration rules that closely resembled Soviet-era regulations.”*¹⁸⁴

Det fremgår endvidere af rapporten, at *“The registration process in local police precincts was often corrupt. There were*

¹⁸⁰ Ibid, s. 9

¹⁸¹ ECRE, marts 2011, s. 54-55

¹⁸² Ibid, s. 51

¹⁸³ Ibid

¹⁸⁴ US Department of State, april 2011, section 2 d

*frequent reports of police expecting bribes to process registration applications and demanding them during spot checks for registration documentation”*¹⁸⁵. Endelig fremgår det, at *“Darker-skinned persons from the Caucasus or of African or Asian origin were often singled out for document checks.”*¹⁸⁶

Minority Rights Group International skriver i august 2011, at *“...increased racial discrimination and xenophobia across the Russian Federation have serious implications for many members of minorities living outside of their traditional homelands or in large cities...”*¹⁸⁷ Det fremgår af samme rapport, at *“Even though the Russian Constitution prohibits discrimination based on nationality, Roma minorities, as well as minorities from the Caucasus and Central Asia, face widespread governmental and societal discrimination. Racially motivated violence has also increased, and Muslims, Caucasians and Jews continue to encounter prejudice and societal discrimination. Legislation prohibiting racist propaganda and racially motivated violence is only invoked infrequently, and police regularly designate racist attacks as ‘hooliganism’. Discrimination against ethnic minorities has been most acute after terror attacks in Russian cities. Following the February 2004 subway bombing in Moscow, the media were filled with popular demands to forbid any Caucasians from entering Moscow, while Moscow’s Mayor Luzhkov promised to clamp down on illegal migrants in Moscow, and President Putin announced that Chechen separatists were to blame for the attacks.”*¹⁸⁸

Memorial rapportører, at *“...many Chechens living in other regions of Russia are in constant danger of being falsely accused of crimes. Those Chechens in detention, often on reportedly fabricated charges, find it difficult or impossible to see their legal representatives or family. There are many reports of torture and inhumane treatment of Chechens in detention.”*¹⁸⁹

Ifølge UK Home Office’s Operational Guidelines fra 2008 kan en person, der frygter myndighedsforfølgelse ikke gå til myndighederne for beskyttelse. Home Office vurderer, at *“In general, as this category of claimants’ fear is of ill treatment/persecution by the state authorities, relocation to a different area of the country to escape this threat is not feasible and Chechens who fear the Russian authorities will not be able to internally relocate.”*¹⁹⁰

6. Dublin-forordningen

Ifølge ECRE er Polen det EU land, der modtager flest asylansøgere fra Rusland på grund af sin geografiske placering. Mange rejser videre til andre EU lande men returneres til Polen som følge af Dublin forordningen¹⁹¹. Mange asylansøgere udtrykker frygt for deres sikkerhed i Polen og forklarer, at de er bange

¹⁸⁵ Ibid

¹⁸⁶ Ibid

¹⁸⁷ Minority Rights Group International, august 2011

¹⁸⁸ Ibid

¹⁸⁹ ECRE, marts 2011, s. 54-55

¹⁹⁰ British Home Office, november 2008, s. 6

¹⁹¹ ECRE, marts 2011, s. 20

for, at præsident Kadyrovs mænd frit kan operere i Polen, hvor de truer og lægger pres på tjetjenere for at få dem til at vende hjem. Asylansøgere påpeger også, at sandsynligheden for at få flygtningestatus i Polen er begrænset, at de frygter at blive tvangshjemsendt til Rusland, at der er begrænset integrationsstøtte, at de oplever racisme og vold, og at der ikke er nogen fremtidsudsigter i Polen¹⁹².

En østrigsk flygtningegruppe beskrev, at tjetjenere i Østrig føler sig utrygge og forklarer, at Kadyrovs folk har telefonnumre og kender til deres færden i Østrig¹⁹³.

I en afgørelse fra den franske "Asylum Court of Appeal" af 15. februar 2011 fik en tjetjensk mand flygtningestatus til trods for, at han allerede var anerkendt som flygtning i Polen. Han var rejst fra Polen til Frankrig, fordi han flere gange havde modtaget telefoniske trusler og var blevet overvåget af "Kadyrovtsy". Han frygtede at blive bortført og tortureret og søgte derfor beskyttelse hos de polske myndigheder. Da de polske myndigheder ikke kunne tilbyde effektiv international beskyttelse, flygtede han til Frankrig¹⁹⁴.

ECRE har kendskab til, at endnu to EU-lande behandler asylansøgninger fra tjetjenere, der hævder, at deres liv vil være i fare, hvis de bliver sendt tilbage til Polen i medfør af Dublin-forordningen¹⁹⁵.

Dansk Flygtningehjælp har siden 2008 bistået tjetjenske asylansøgere med at klage over Udlændingesservices afgørelse om, at ansøgerne skulle overføres/tilbageføres til Polen jf. Dublin-forordningen. I samtlige klager har Integrationsministeriet stadfæstet Udlændingesservices afgørelse.

7. Dansk asylpraksis

Det fremgår af "Tal og fakta på udlændingeområdet", at Udlændingesservice i 2010 meddelte asyl til 69 tjetjenere fra Rusland. Udlændingesservice meddelte i samme periode afslag på asyl til 21 tjetjenere. I de sager, hvor der er meddelt afslag på asyl i Udlændingesservice, er sagen som udgangspunkt anket til Flygtningenævnet.

Ifølge Dansk Flygtningehjælps statistikker¹⁹⁶ har Flygtningenævnet i perioden 1. januar 2010 til og med 22. august 2011 behandlet 25 spontane asylsager samt 1 inddragelsessag vedrørende etniske tjetjenere fra Rusland. Sagerne omfatter 63 personer samt 5 personer i inddragelsessagen. Flygtningenævnet har meddelt

¹⁹² Ibid, s. 6

¹⁹³ Ibid, s. 34

¹⁹⁴ Ibid

¹⁹⁵ Ibid

¹⁹⁶ Dansk Flygtningehjælp modtager samtlige Flygtningenævnets afgørelser vedrørende ansøgninger om asyl

konventionsstatus (K-status) i 3 sager (omfattende 10 personer) og beskyttelsesstatus (B-status) i 4 sager (omfattende 9 personer). I 18 sager (omfattende 44 personer) stadfæstede Flygtningenævnet Udlændingesservices afslag på asyl og i inddragelsessagen blev opholdstilladelsen inddraget, da nævnet fandt, at den var opnået ved svig. Flygtningenævnet har således omgjort godt 30 % af Udlændingesservices afgørelser om afslag på asyl.

De sager der er indbragt for Flygtningenævnet omhandler primært konflikter med tjetjenske og/eller russiske myndigheder på grund af bistand til oprørere eller slægtskab med (formodede) oprørere. Sagerne, hvori Flygtningenævnet har meddelt asyl, kan i grove træk inddeles i følgende kategorier:

7.1. Familie til (formodede) oprørere

Flygtningenævnet meddelte B-status til en enlig kvinde, hvis søn var eftersøgt i Tjetjenien. Sønnen, der havde været tilbageholdt af de russiske myndigheder, udrejste i 2003. Efter sønnens udrejse blev kvinden flere gange tilbageholdt og afhørt af russiske soldater, som ville have fat i sønnen. Ved flere af disse lejligheder blev hun udsat for fysiske overgreb og trusler, og ved en enkelt lejlighed blev hun udsat for vold og grov voldtægt, som medførte, at hun efterfølgende måtte opereres. Kvinden vidste ikke, hvad hendes søn havde gjort eller hvorfor han var eftersøgt. Efter ægthedsvurdering af en fremlagt lægeerklæring fra Tjetjenien samt lægeundersøgelse foretaget her i landet, fandt Flygtningenævnet at kunne lægge ansøgerens forklaring til grund. Nævnet fandt, at hun ville være i risiko for overgreb ved en tilbagevenden til hjemlandet på grund af sønnens forhold.

Flygtningenævnet meddelte K-status til en familie som følge af den mandlige ansøgers forhold. Den mandlige ansøger var blevet bortført og tilbageholdt af militærklædte tjetjenere, der beskyldte ham for at bringe mad til oprørerne. Under tilbageholdelsen, der varede to dage, blev han udsat for tortur og afhørt om familiemedlemmer, der er tilknyttet oprørsbevægelsen. Han blev tvunget til at underskrive en erklæring om at have deltaget i en bombesprængning og måtte indgå aftale om at ville samarbejde med myndighederne om at fremskaffe oplysninger om, hvor hans familiemedlemmer opholdt sig. Ansøgeren holdt sig skjult frem til udrejsen godt en måned senere, og i denne periode blev hans mor opsøgt af politiet, der ledte efter ham. I samme periode blev der sat ild til det hus, ansøgerne havde boet i. Nævnet fandt i det væsentlige, trods mindre differencer i forklaringerne under asylsagsforløbet, at kunne lægge ansøgernes forklaringer til grund.

Flygtningenævnet meddelte B-status til en kvinde og hendes børn som følge af ægtefællens forhold. Ægtefællens bror var blevet dræbt i 2000 af russere, som beskyldte ham for at være oprører. Ansøger og

hendes ægtefælle var i 2010 blevet opsøgt af uniformerede mænd, der ville vide, hvorfor ægtefællen indsamlede materiale om brorens død. Brorens død var dokumenteret i en bog udgivet af Memorial. Ansøger og hendes ægtefælle blev anholdt og tilbageholdt. De var udsat for fysiske overgreb og blev afhørt om den afdøde brors tilknytning til oprørerne. Ansøgeren vidste ikke noget om ægtefællens og den afdøde brors forhold. Efter fem dages tilbageholdelse blev hun løsladt mod bestikkelse og mod at underskrive en erklæring om, at hun ikke ville forlade Tjetjenien. Hendes ægtefælle var fortsat tilbageholdt. Ansøger flygtede kort efter ud af landet.

7.2. Støtte til oprørerne

Flygtningenævnet meddelte B-status til et samlevende par, som var blevet opsøgt af den mandlige ansøgers ven, der var oprører. Vennen efterlod en taske med våben under et besøg i parrets lejlighed. Kort efter besøget kom politiet til lejligheden. Den mandlige ansøger blev slået og taget med. Han var tilbageholdt i ca. fem dage og blev under frihedsberøvelsen afhørt om sit kendskab til vennen og oprørerne samt udsat for fysiske overgreb. Den kvindelige ansøger blev tilbageholdt og afhørt en enkelt dag. Parret blev løsladt mod bestikkelse. Flygtningenævnet fandt, at parret på flere punkter havde forklaret divergerende om det centrale hændelsesforløb, og at parrets forklaringer på nogle punkter fremstod udbyggende. Et flertal i nævnet fandt det dog afgørende, at den mandlige ansøger, under samtalen med Udlændingesservice på russisk, som ikke er hans modersmål, havde forklaret, at hans ene bror blev dræbt i 2001 under krigen, og at ansøger ved sin tilbagevenden til Tjetjenien i 2003 blev chikaneret af de russiske myndigheder, som tilbageholdte og afhørte ham en enkelt dag om hans kendskab og mulige tilknytning til oprørsmilitser. Flertallet fandt, at ansøger, som mistænktes for aktivt at støtte kæmpende oprørere, ville være i risiko for at blive underkastet umenneskelig eller nedværdigende behandling ved en tilbagevenden til hjemlandet.

Flygtningenævnet meddelte K-status til en familie, idet nævnet fandt, at begge ægtefæller fremstod som profilerede og dermed i myndighedernes søgelys, idet de af myndighederne måtte betragtes som at bistå og sympatisere med tjetjenske oprørsgrupper. Den mandlige ansøgers bror, der var oprører, var gennem ca. et halvt år jævnligt kommet i familiens hjem med andre oprørere for at hente mad til oprørerne. Sidste gang familien blev opsøgt, måtte den mandlige ansøger hjælpe oprørerne med at bære maden tilbage til skoven. Da de på vej mod skoven holdt pause, kom det til skudveksling mellem oprørerne og myndighedspersoner. Det lykkedes den mandlige ansøger at flygte, men han efterlod sin jakke med identitetspapirer i skoven. Under skudvekslingen blev både oprørere og myndighedspersoner dræbt. Kort tid efter blev den kvindelige ansøger opsøgt af russiske og tjetjenske soldater, der ledte efter manden. Hun blev udsat for fysiske

overgreb og trusler og huset blev brændt ned. Familierne til de dræbte myndighedspersoner forlangte blodhævn, og krævede den mandlige ansøger eller familiens søn dræbt.

Flygtningenævnet meddelte B-status til en mandlig ansøger, der havde ydet bistand til en tidligere skolekammerat, der var oprører. Ansøgeren havde hjulpet ham med mad og medicin og blev efterfølgende arresteret og tilbageholdt i knap to uger. Under tilbageholdelsen blev han udsat for fysiske overgreb og afhørt om sin relation til vennen. Han blev løsladt mod bestikkelse og på betingelse af, at han forlod Tjetjenien. Ansøgeren var eftersøgt, fordi han havde hjulpet en oprører og fordi han var flygtet fra fængslet. Ansøgers forklaring fremstod overbevisende og selvoplevet, og nævnet fandt, at han ved en tilbagevenden til hjemlandet risikerede at blive udsat for behandling omfattet af udlændingelovens § 7, stk. 2.

7.3. Journalister

Flygtningenævnet meddelte K-status til en familie, fordi den kvindelige ansøger som journalist havde lavet et regeringskritisk tv-indslag. Indslaget omhandlede en kvinde, som appellerede direkte til præsident Kadyrov om hjælp til at finde sin søn, der i 1999 var blevet anholdt af militærpersoner og siden havde været forsvundet. Indslaget, der varede fire-fem minutter, blev afbrudt efter ca. to minutter under henvisning til tekniske problemer. Den kvindelige ansøger blev herefter indkaldt til at møde på arbejdet, hvor hun blev suspenderet. Den efterfølgende dag blev ansøgernes bopæl opsøgt af uniformerede personer. Det var kun den mandlige ansøger, der var hjemme, og han blev taget med og tilbageholdt i to dage. Under tilbageholdelsen blev han afhørt om ægtefællens arbejde og udsat for tortur. Han blev løsladt mod betaling af løsesum. Nævnet fandt, til trods for mindre divergenser og punkter der fremstod mindre sandsynlige, at ansøgerne i det væsentlige havde forklaret sammenstemmende og konsistent, og at ansøgerne ville være i risiko for forfølgelse, som følge af den holdning, den kvindelige ansøger havde givet udtryk for gennem udarbejdelsen af det regeringskritiske tv-indslag.

7.4. Afslag

Det skal bemærkes, at ansøgere, der tilhører de ovennævnte kategorier ikke nødvendigvis meddeles asyl. Flygtningenævnets afgørelse beror i hver enkelt sag på en konkret og individuel vurdering. Flygtningenævnet stadfæstede i periode fra 1. januar 2010 til og med 22. august 2011 knapt 70 % af Udlændingesservices afgørelser.

De fleste af nævnets afslag beror på, at nævnet ikke har fundet ansøgerens forklaring troværdig eller sandsynlig. Der er endvidere meddelt afslag under henvisning til, at forholdet ligger langt tilbage i tid, eller at omfanget og intensiteten af den chikane, ansøger har været udsat for, ikke kan begrunde asyl.

Flygtningenævnet har desuden meddelt afslag i en sag, hvor den mandlige ansøger havde været udsat for afpresning af to oprørere. De to oprørere truede med at fortælle de russiske myndigheder, at ansøger tidligere havde støttet oprørerne, hvis han ikke fortsatte med at støtte dem økonomisk. Ansøger fortalte politiet, hvilken dag mændene ville komme og hente pengene, men undlod at fortælle, at han tidligere havde støttet dem. Da de to oprørere kom for at hente pengene, blev de dræbt under en skudveksling udenfor ansøgernes hus. Dagen efter blev ansøgerne opsøgt af de to dræbtes pårørende, som ville have blodhævn. Flygtningenævnet henviste i afslaget til, at ansøgerne måtte søge lokale myndigheders hjælp til at løse problemer med afpresning og blodhævn, da sådanne forhold fandtes at være af privatretlig karakter.

8. Udsendelse

Det fremgår af Rigspolitiets seneste opdatering af redegørelse¹⁹⁷ om udsendelse af afviste asylansøgere, at der per 30. april 2011 var 43 personer i aktuel udsendelsesposition til Rusland. Det fremgår ikke af redegørelsen om der blandt disse personer er etniske tjetjenere.

Ifølge redegørelsen indgik Danmark og Rusland en tilbagetagelsesaftale den 27. maj 2008. Aftalen trådte i kraft den 1. oktober 2009 og kan formelt anvendes, når begge parter har tiltrådt implementeringsprotokollen. Aftalen fungerer nu i praksis, og det fremgår af redegørelsen, at de russiske myndigheder i juli 2010 accepterede tilbagetagelse af tre russiske statsborgere i henhold til aftalen.

Ifølge redegørelsen vil der gå omkring 25 dage fra Rigspolitiets anmodning om tilbagetagelse til de russiske myndigheder svarer. Ved accept om tilbagetagelse udsteder den russiske ambassade i København rejsedokumentation, som vil være gyldig i 30 dage. Rigspolitiet skal advisere de russiske myndigheder om en udsendelse 10 dage før udsendelsen finder sted.

Det fremgår af redegørelsen, at der er et tilfredsstillende samarbejde med de russiske myndigheder, men at der er forholdsvis lange svartider på nogle af forelæggelserne.

¹⁹⁷ Rigspolitiets nationale udlændingecenter (NUC), juni 2011

9. Kilder

En række af de benyttede kilder kan være mindre velkendte for læseren og beskrives derfor kort nedenfor. For yderligere oplysninger samt beskrivelser af andre kilder, henvises til kildernes hjemmesider.

All-Party Parliamentary Human Rights Group (PHRG) består af medlemmer fra alle britiske partier. Gruppens formål er at sætte fokus på internationale menneskerettighedsspørgsmål og at efterforske og synliggøre menneskerettighedskrænkelser uden for Storbritannien. PHRG foretager fact finding missioner til områder, hvor der foregår alvorlige krænkelser af menneskerettighederne. Rapporterne fra sådanne missioner bruges blandt andet til at komme med anbefalinger til nationale og internationale myndigheder.

Carnegie Endowment for International Peace er en amerikansk udenrigspolitisk tænketank stiftet i 1910 med henblik på at fremme samarbejde mellem nationer. I 1994 etablerede Carnegie Endowment kontor i Moskva.. Carnegie Endowment arbejder uafhængigt af myndigheder og kommercielle interesser. Tænketankens forskere udarbejder blandt andet rapporter og politiske analyser om nationale, regionale og globale emner. For yderligere oplysninger se: <http://carnegieendowment.org/>

Joint Mobile Group blev etableret i 2009 på initiativ af den russiske NGO, The Interregional Committee against Torture, for at bekæmpe straffrihed og alvorlige forbrydelser begået af de retshåndhavende myndigheder i Tjetjenien. Mobile Group er en koalition af førende russiske menneskerettighedsorganisationer fra forskellige russiske regioner, der skiftes til at arbejde i Tjetjenien. Mobile Groups jurister og menneskerettighedsforkæmpere efterforsker forbrydelser, som lokale myndigheder formodes at være involveret i. Mobile Group har vundet prisen ”Front Line Award for Human Rights Defenders at Risk” i maj 2011 og Europarådets Parlamentariske Forsamlings menneskerettighedspris i juni 2011.

Memorial er en russisk menneskerettighedsorganisation, der blandt andet arbejder med at dokumentere og efterforske menneskerettighedskrænkelser i Rusland. Memorial blev officielt etableret i 1992 og har udgivet en lang række rapporter om menneskerettighedsforhold i Rusland, herunder i den tjetjenske republik. Memorial er aktiv i flere russiske regioner og har blandt andet kontor i Tjetjenien. Organisationen har modtaget en række priser, heriblandt Nansen Refugee Award i 2004 og Europa-Parlamentets Sakharovpris i 2009. For yderligere oplysninger se: <http://www.memo.ru/eng/index.htm>

Russian Justice Initiative (RJI) blev grundlagt i Holland i 2001 af en gruppe menneskerettighedsforkæmpere som reaktion på den omfattende straffrihed i Tjetjenien. RJI tilbyder gratis

juridisk rådgivning til ofre for menneskerettighedskrænkelser samt deres familier. Organisationens jurister og advokater efterforsker vilkårlige fængslinger, tortur, forsvindinger og udenretlige henrettelser og repræsenterer sådanne sager ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg. RJI er aktiv i flere af de Nord-kaukasiske republikker. For yderligere oplysninger se: <http://www.srji.org/en/>

10. Litteraturliste

- Amnesty International, Annual Report 2011, <http://www.amnesty.org/en/region/russia/report-2011>
- Amnesty International, Russian Federation, Rule without law: Human rights violations in the North Caucasus, 30. juni 2009
<http://www.amnesty.org/en/library/asset/EUR46/012/2009/en/66cda198-85c0-452c-a2c5-98cac593a990/eur460122009en.pdf>
- BBC News, Regions and territories: Chechnya
http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/country_profiles/2565049.stm
- BBC News, Timeline: Chechnya
http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/country_profiles/2357267.stm
- BBC News, Dina Newman: Chechnya's long wait for the disappeared to return, 16 juli 2011
<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-14170036>
- Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Report by Thomas Hammarberg following his visit to the Russian Federation (Chechen Republic and the Republic of Ingushetia) on 2-11 September 2009, 24. november 2009, <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1543437>
- Congressional Research Service, Stability in Russia's Chechnya and Other Regions of the North Caucasus: Recent Developments, Jim Nichol, Specialist in Russian and Eurasian Affairs, 13. december 2010, http://assets.opencrs.com/rpts/RL34613_20101213.pdf
- Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), Legal remedies for human rights violations in the North-Caucasus Region, Doc. 12276, Committee on Legal Affairs and Human Rights, Rapporteur Mr Dick Marty, Switzerland, Alliance of Liberals and Democrats for Europe, 4. juni 2010,
<http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doc10/EDOC12276.htm>
- Den Store Danske – Gyldendals åbne encyklopædi, Tjetjenien
http://www.denstoredanske.dk/Rejser_geografi_og_historie/Rusland_og_det_tidligere_Sovjet/C3%98vrige_regioner_i_europ%C3%A6isk_USSR/Tjetjenien?highlight=tjetjenien
- ECRE Guidelines on the treatment of Chechen Internally Displaced persons (IDPs) Asylum Seekers and Refugees in Europe, updated March 2011, <http://www.ecre.org/topics/areas-of-work/returns/174.html>
- Europa-Parlamentets beslutning af 21. oktober 2010 om menneskerettighedssituationen i Nordkaukasus (Den Russiske Føderation) og retssagen mod Oleg Orlov, Strasbourg, 21. oktober 2010 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0390+0+DOC+XML+V0//DA>
- European Commission, Commission Decision on the financing of humanitarian actions in the Northern Caucasus from the general budget of the European Union (ECHO/-

EE/BUD/2010/01000), http://ec.europa.eu/echo/files/funding/decisions/2010/northern-caucasus_01000_en.pdf

- FCO - UK Foreign and Commonwealth Office, Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report – Section VII: Human Rights in Countries of Concern, Russia, 31. marts 2011, <http://fcohrdreport.readandcomment.com/human-rights-in-countries-of-concern/russia/>
- FNs Generalforsamling, Menneskerettighedsrådet (UNHRC), Joint Study on Global Practices in Relation to secret Detention in the Context of Countering Terrorism, 19. februar 2010, <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/13session/A-HRC-13-42.pdf>
- Freedom House, Freedom in the World – Russia 2010, 3. maj 2010, <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=22&country=7904&year=2010>
- Freedom House, Press release: Ombudsman Statements Reflect Culture of Intimidation in Chechnya, 15. januar 2010, <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=70&release=1124>
- Globalis, FN-Forbundet, <http://www.globalis.dk/Konflikter/Tjetjenien>
- Human Rights Committee, Consideration of Reports Submitted by States Parties under Article 40 of the Covenant, Concluding observations of the Human Rights Committee, Russian Federation, 24. november 2009, <http://www.unhcr.org/refworld/country,,,CONCOBSERVATIONS,RUS,,4b2603442,0.html>
- Human Rights Watch, World Report 2011, 24. januar 2011, <http://www.hrw.org/world-report-2011/russia>
- Human Rights Watch, "You Dress According to Their Rules", Enforcement of an Islamic Dress Code for Women in Chechnya, marts 2011, <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/chechnya0311webwcover.pdf>
- International Federation for Human Rights, Trial in Vienna, <http://www.memo.ru/eng/2011/06/03/0306113.html>
- International Federation for Human Rights, Chechen Ombudsman slanders and threatens human rights defenders, 27. april 2011, <http://www.fidh.org/Chechen-Ombudsman-slanders-and-threatens-human>
- Joint Press Release, Human rights Watch, Front Line, International Federation for Human Rights (FIDH), Civil Rights Defenders, Russia: Complete Torture Case Investigation - Safeguard Victim and Human Rights Defenders, 4. marts 2011, <http://www.fidh.org/Joint-press-release-Human-Rights-Watch-Front-Line>
- Landinfo, Respons. Nord-Kaukasus. Etterlysningslister, 31. maj 2010, http://www.landinfo.no/asset/1268/1/1268_1.pdf
- Landinfo, Temanotat. Tsjetsjenia og Ingusjetia: Situasjonen for tidligere politimenn, 22. april 2010, http://www.landinfo.no/asset/1207/1/1207_1.pdf
- Landinfo, Respons. Tsjetsjenia: Religiøs overvåking, 18. marts 2010, http://www.landinfo.no/asset/1187/1/1187_1.pdf
- Landinfo, Temanotat. Tsjetsjenia: Bruken av blodhevn, 5. februar 2010, http://www.landinfo.no/asset/1129/1/1129_1.pdf

- Landinfo, Temanotat. Tsjetsjenia: Kvinners situasjon, 30. november 2009, http://www.landinfo.no/asset/1077/1/1077_1.pdf
- Landinfo, Temanotat. Tsjetsjenia: Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem, 8. september 2009, http://www.landinfo.no/asset/1003/1/1003_1.pdf
- Landinfo, Temanotat. Tsjetsjenia: Situasjonen for tsjetsjenske opprøreres familiemedlemmer, 20. august 2009, http://www.landinfo.no/asset/986/1/986_1.pdf
- Memorial Moscow, The System of Impunity in the North Caucasus (2009-2010) – How Does it Function?, 2010, <http://www.memo.ru/eng/news/2010/10/18/doc.pdf>
- Minority Rights Group International, Chechens, <http://www.minorityrights.org/2501/russian-federation/chechens.html>
- Minority Rights Group International, Russian Federation Overview, august 2011, <http://www.minorityrights.org/?lid=2492>
- New York Times, Slain Exile Detailed Cruelty of the Ruler of Chechnya, C.J. Chivers, 31. januar 2009, www.nytimes.com/2009/02/01/world/europe/01torture.html?pagewanted=1
- Observatory for the Protection of Human Right Defenders, Steadfast in Protest, Annual report 2010, Russia, 13. september 2010, http://www.ecoi.net/file_upload/1939_1285158689_russian-federation.pdf
- Overseas development Institute, Humanitarian Policy Group, A review of DRC's protection and livelihood programme in Chechnya, Socha O'Callaghan, februar 2009, <http://www.odi.org.uk/resources/download/3280.pdf>
- Parliamentary Human Rights Group (PHRG) Report: Chechnya Fact-Finding Mission 15-19 February 2010, juni 2010, <http://www.unhcr.org/refworld/type,FACTFINDING,,4cc7ed2a2,0.html>
- Rigspolitiets nationale udlændingecenter (NUC), Status på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere – juni 2011, http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/4E2A1C3F-C49F-4776-91EE-9446FFAA072F/0/status_udsendelse_af_afviste_asylansogere_juni_2011.pdf
- Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp, Sikkerheds- og menneskerettighedsforhold mv. i Tjetjenien, Rapport fra fact-finding mission til Moskva 24. maj – 1. juni 2005, august 2005, http://www.nyidanmark.dk/resources.ashx/Resources/Publikationer/FactFinding_rapporter/2005/Tjetjenien2005%20endelig.pdf
- UK Home Office, Country of Origin Information Report, 11. november 20, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20101208171359/rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs10/russia-111110.doc>
- UK Home Office, Operational Guidance Note, Russian Federation, 17. november 2008, <http://www.unhcr.org/refworld/country,POLICY,UKHO,,RUS,,492167952,0.html>
- US Department of State, Human Rights Practices 2010, Russian Federation, 8. april 2011, <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154447.htm>
- U.S. Department of State, International Religious Freedom Report 2010: Russia, 17. november 2010, <http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2010/148977.htm>

- World Organisation Against Torture (OMCT), Russian Federation: Human rights defender Oleg Orlov acquitted!, Paris-Geneva, June 15, 2011, <http://www.fidh.org/Human-rights-defender-Oleg-Orlov-acquitted>